

Állítsuk meg a leépülést!

Interjú Lázár Andrással, a PHDSZSZ mb. elnökével

Úgy tűnik, hogy Lázár András az utóbbi időben gondteresebb, nyugtalanabb. Az érzékeny, gondolkodó ember belső vívódásai tükröződnek megnyilatkozásaiban. Szerkesztőségünk képviselőjében felkerestem ezért a szövetség megbízott elnökét, ossza meg lapunk olvasóival töprengésének tartalmát. A többfordulós beszélgetéssorozat a bizonyíték rá, hogy kezdeményezésünk kölcsönös és nagyon időszerű.

— **Hogy van? Mi bántja?** — kezdem a dolgok középe felé tapogatózva.

— Találom a megfigyelés, valóban zaklatott vagyok, több minden nyugtalanít. Igaz az is, hogy feszül bennem a kitálatási kényszer.

— **Itt az alkalom, a lehetőség.**

— Az átalakulás az egyik kulcsszavunk. Állandóan azt hangoztatjuk a szakszervezeti mozgalomban, hogy megújulunk, átalakulunk. De ez inkább leépülés, mint átalakulás. Az átalakulás folyamata nincs eléggé átgondolva, nem elég tudatos. Nem világos, miféle alakulunk át.

— **Sokan érezzük ezt így. De azzal vigasztaljuk magunkat, hogy a bizonytalanság, a zavarodottság, az útkeresés természetes állapot korfordulón, rendszerváltás idején. A nagy változásoknak hordalékuk is van.**

— Kétségtelen. És arra is gondolnunk kell, hogy a szakszervezeteket sem lehet csak önmagukban vizsgálni, nem lehet kiszakítani abból a társadalmi, gazdasági, politikai, tudati környezetből, amelyben működnek. Átrendeződés zajlik az egész világban. Kelet-Közép-Európában különösen, így nálunk is. A társadalmi, gazdasági, politikai változások azonban meglehetősen felszínesek. Nem elég mélyek és átfogóak. A munkavállalók pedig nem eléggé érzékelik a rendszerváltást. Le kell számolni az illúziókkal, mert kemény kapitalizmus épül. Az igazi demokrácia egyelőre il-

lúzióknak tűnik, mert újra központi hatalmi törekvések kerülnek előtérbe.

Az emberek élni akarnak, dolgozni szeretnének, a megélhetés gondjai kötik le őket. A munkavállalóknak vannak politikai érdekeik is, melyeket a politikai pártok fejeznek ki, és vannak gazdasági, szociális, egzisztenciális érdekeik, amelyeket a szakszervezetek igyekeznek képviselni.

— **Kérdés, milyen eredménnyel teszik ezt? Nézzük előbb a pártokat, aztán a szakszervezeteket!**

— A pártokra is jellemző a zavarodottság, az út- és helykeresés. Igyekeznek pontosabban meghatározni önmagukat, törekkenek arra, hogy hosszabb időre jelöljék meg helyüket, tartósan rendezkedjenek be. Sajnos, ez ideig nem fordítottak elég figyelmet a munkavállalók élet- és munkakörülményeit meghatározó szociális kérdésekre, csak most, a választások közeledtével kezdenek érdeklődni irántuk.

— **Már amelyik.**

Igen, különbséget kell tenni, mert vannak olyan pártok, amelyek mögött nincs igazi társadalmi bázis, támogatottság. Tagság hiányában viszont hangosnak kell lenniük, hogy az emberek odafigyeljenek rájuk, és megmaradjanak a hatalomban vagy bekerüljenek oda. Ezek a politikai erők handabandáznak, fantom szakszervezetekkel barátkoznak, szétverik a mezőgazdaságot, pedig a parasztságot ötvenhatban sem sikerült becsapni. Nagy orbáslás folyik az országban. Még szerencse, hogy van egy olyan köztársasági elnök, aki ellenáll a nyomásnak, aki józan, reális és emberi. A változások hullámán sok olyan ember került felszínre és jutott közéleti szerephez, akik nemcsak hogy amatőrök, hanem kevés hozzáértéssel rendelkeznek, feltűnési viselkedésben szenvedő, önjelölt akarnokok. Ezért (is) erős a csalódottság, sok a beteges jelenség, az abnormális hordalék.

gondolata, pedig tudjuk, hogy a szakszervezet ereje szervezettségében és egységében rejlik.

— **Nyilvánvaló, hogy ez a korábbi egypártrendszer hatásaként, a monolitikus szakszervezeti szerveződések következményeként alakult így.**

— Természetesen. Jogos az érzékenység az önállóságra. Nem ez ellen vagyok, nem a pluralizmus ellen beszélek. Hanem a túlzások ellen, a másik véglet ellen emelem fel a szavam. Miért kell nekünk mindig átesnünk a ló másik oldalára?

— **Mi lehet az oka annak, hogy nem találjuk meg a helyes arányokat például a szakmai szakszervezetek és a szövetség kapcsolatában?**

— Talán azért, mert nem ment végbe a teljes öntisztulás, nem történt meg az őszinte, érdemi önvizsgálat. Ez egyaránt vonatkozik a szakszervezetekre és az egyénekre. Kialakult a demokrácia torz felfogása, az önállóság, a függetlenség egyfajta misztifikálása, amely abban is kifejezésre jut, hogy mindenki azt csinál, amit akar. Magunkkal vagyunk elfoglalva, miközben a fejünk fölött viharfelhők gyülekeznek.

— **Érvényes ez az MSZOSZ-ra és a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségére is?**

Igen. Képtelenek vagyunk a tagszervezeteknél megváltoztatni a korábban kialakult pénzügyi elosztási rendszert, a tagdíjarányokat; azt, hogy mennyi megy az MSZOSZ-hoz, mennyi lesz a

szövetségé, mennyi marad az alapszervezeteknél. Miközben az alapszervi és a középszintű szakszervezeti vezetők attól félnek, hogy a bürokratikus vezetést töltik fel forintokkal, aközben a szövetség és a konföderáció vergődik a pénzügyi hiányban. Pedig az MSZOSZ is jó lehetőségekkel rendelkezik, ám a pénzügyi gátolja, hogy a vezetők gigászi erőfeszítései még több eredményt teremjenek. Olyan irányba kellene tehát változtatni, hogy mind az MSZOSZ, mind a mi szövetségünk megfelelő anyagi eszközökkel rendelkezzen.

— **De ez nincs így.**

Sajnos, ez csak óhaj. Az önállóság túlhajtása, az önző egyéni, csoport- és szakmai érdekek válnak meghatározóvá, amelyek az atomizálódás irányába hatnak, és felmorzsolják a mozgalmat, szétverik a még meglévő egységet. Így aztán nem tudunk szembeszállni a szervezeti ellehetetlenüléssel. Történik mindez egy kapitalizálódó életközegben, amikor minden tekintetben — anyagilag és szervezetiileg is — erős, egységes szakszervezetre lenne szükség. Ha ez meg lenne, bizonyára másként sikerültek volna a figyelmeztető sztrájkok, s talán a szakszervezetellenes parlamenti törvények sem születhettek volna meg.

— **Kinek jó ez?**

— A szétforgácsolódás jelenlegi állapota a szakszervezeti kiskirályoknak kedvez, a felelősséget nem vállaló, tehetetlen vezetőknek, akik egyébként állandóan a tagságra hivatkoznak. Ezt nevezem én töhötömségnek.

Csoportérdekek fogságában

— **Mit lehetne és kellene tenni?**

Nem akarok sirni és személyeskedni, de megvallom, ez a kiskirályos szakszervezeti világ engem (is) irritál. Nem tagadom, jó lenne, ha a mozgalom meg tudna szabadulni azoktól, akik képtelenek megváltozni. Még mielőtt ők szigetelnek el azokat, akik az igazi megújulást akarják. Jó lenne, ha az MSZOSZ sem csak a külső tényezőkre, támadásokra hivatkozna. Belül is önkritikusabban szembe kellene néznie önmagával: vajon mi mindent jól csinálunk? Sajnos, a jelenlegi struktúra ezt nemigen teszi lehetővé. A szervezeti forma sem alkalmas arra, hogy a mostani viszonyok között harci szervezet legyen az MSZOSZ.

— **Miért? Mi kellene ehhez?**

Azért nem harci szervezet az MSZOSZ, mert képtelen egy országos sztrájkot szervezni. Nincs hozzá anyagi

ereje, és hiányoznak más feltételek is. Túlburjánóznak a csoportérdekek. A politikai pluralizmust összetévesztik a szervezetiivel. Ha az ellenérők érdekei úgy kívánják — a demokráciára hivatkozva —, még a döntés után is meg tudják akadályozni a végrehajtást. Az igazi demokrácia-felfogás pedig ez: a döntésig demokrácia, a határozat elfogadása után viszont egységes végrehajtás. Ennek érdekében kellene alakítani — állandó folyamatként — a struktúrát, a szervezetet, a stílust.

— **Ennyit az MSZOSZ-ról. És az új szakszervezetek?**

Munkavállalók nélkül léteznek, bizonyos politikai érdekek mentén, politikai indulatoktól vezérelve. Súlyos gondja a mozgalomnak, hogy a munkavállalóknak nincs megfelelő parlamenti képviselőjük.

— **Hogyan áll — kicsit konkrétabban — a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének a szénája?**

— Meghatározó véleményem, hogy csak formális szövetségre van szükség. Olyan szövetség látszik körvonalazódni, amely pénz és apparátus nélküli, amelynek vezetőjét rotá-

ciós alapon cserélik. Ez szereptévesztés. Ez azt jelenti, hogy központosítás helyett atomizálódás, erős szakszervezet helyett szétforgácsolódás. Ebben a demokrácia parttalan felfogása tükröződik. Ehelyett az lenne a cél-szerű, ha az egységes szakszervezeteken belül, a szövetségben fejeződne ki a szakmák sajátos érdekei.

És a nemzetközi munka?

Igen. Beszélnem kell másfajta végletekről és gyenge pontokról is.

— **Például?**

A szakértőkről és a mozgalmi jellegéről, a nemzetközi kapcsolatokról. E témakörök igazi gazdájának is a szövetségnek kell lennie. Meghózzá a helyes felfogásban. Mert szakértők kellene. Nélkülük már elképzelhetetlen a korszerű, hatékony érdekvédelem. Ám a szakértőket is meg kell fizetni. Másfelől nemcsak szakértőkből áll a szakszervezet. Az érdekvédők szervezete egyszersmind mozgalom is. Következésképp a mozgalmi jelleg is fejlesztendő.

Rátérve és elemézve a PHDSZSZ-ben közös célokat kereső tagszakszervezetek ezirányú kötelező feladatait, a következőket lehet megállapítani:

Tagszakszervezeteink vergődnek a szervezeti pluralizmus hálójában, a hosszú távú stratégiai érdekek eltörpülnek az elavult pénzügyi struktúrához „tíz körömmel ragaszkodó” egyes szakszervezeti vezetői érdekek mellett. Ebben a korszakban a leépülésre koncentráló magatartás politikai és gazdasági értelemben is irracionális. A „zuhanórepülést” meg kell állítanunk, mert a „földhöz csapódás” felelősségét most nem háríthatjuk — maradva a hasonlatnál — „repülőgépen kívüli” erőkre.

— **És az elhanyagolt nemzetközi tevékenység?**

A világ és benne Európa turisztikai szempontból ösz-szeszűkült. Korszerű közlekedési eszközökkel aránylag gyorsan eljutunk a legtávolabbi városokba. Szellemi, kulturális értelemben meg éppen kitágult a világ. Széles

tömegeknek lett megközelíthető, megismerhető más népek gazdag tapasztalata, humán és technikai kultúrája. Lerobbant gazdaságunk fellendítése, az ipar és mezőgazdaság átalakítása, a korszerű technika átvétele nem mehet csak saját erőből. Ezt a folyamatot egy erős szakszervezetnek tudni kell a munkavállalók érdekét védve ellenőrizni. Az ellenőrzés, a folyamatba való beavatkozás lehetőségének feltétele a széles tájékozottság, nemzetközi szinten is működőképes nemzetközi kapcsolatrendszer, információs csatorna és sok, nagyon fontos építőelem.

Azt javaslom a tagszakszervezetek vezetőinek — a természetesen szükséges saját nemzetközi tevékenység megerősítése mellett —, kezdjenek közös, a nemzetközi szövetségbe célzottan bejutni kívánó, hatékony nemzetközi munkát. Rendszeres nemzetközi információkra van szükség pl. a privatizáció (kiemelten a távközlés) területén. Érdemes lenne meg tudni az új Postatörvénnyel kapcsolatos külföldi véleményeket. Fogaskerékként kellene illeszkednünk a világ szakszervezeti mozgalmához, hogy a nemzetközi tőke által diktált érdekekkel szemben a bérből és fizetésből élő munkavállalók érdekeit hathatósan tudjuk képviselni.

Nem volna szabad megfeledkeznünk a történelmi tapasztalatokról, a nemzetközi példákról. Arról, hogy a fasisz-mus hatalomra kerülésében a szakszervezetek szétesése is közrejátszott. Éppen ezért ma Ausztriában és Németországban is egységes szakszervezetek működnek — és mint éppen kitágult a világ. Széles

*

— **Mi várható e gondolatok közreadása után?**

Vita. Remélhetően felelősségteljes, tárgyyszerű, konstruktív vita. Többszöri kísérlet után újból meg kell próbálnunk azt, hogy szót értsünk. A tét nem kicsi: vagy erős, egységes szakszervezet leszünk, vagy szétforgácsolódunk, ellehetetlenülünk. Döntéseinkért nekünk kell vállalnunk a felelősséget tagságunk és utódaink előtt.

Válaszút előtt állunk. A szakszervezeti választások küszöbén vagyunk. Megmérettetünk valamennyien.

Kárpáti Sándor

A ló másik oldalán

— **Térjünk át a szakszervezetekre. Milyenek látja az érdekvédelmi szervezetek helyzetét, kilátásait?**

A tavalyi figyelmeztető sztrájkok sikertelensége sok mindenről árulkodik. Egyszerre veti fel a szakszervezetpolitika elvi kérdéseit és gyakorlati problémáit. A legnagyobb baj, hogy a szakszervezeti mozgalom megosztott. Politi-

kailag és szervezetiileg egyaránt. Ma Magyarországon a szakszervezetek képtelenek lennének egy egységes, országos sztrájkot szervezni; olyat, amelyben az MSZOSZ tagszervezetei mellett a Liga, a munkástanácsok és más konföderációk, szervezetek is részt vennének. Előtérbe került az önállóság, a szakmai érdekelttség, és háttérbe szorult a mozgalom egységének

A végső választás előtt!?

A történesek 1990 tavaszán gyorsultak fel, közvetlenül a 42 év után kiírt első szabad parlamenti választások előtt. Túl vagyunk a Magyar Köztársaság kikiáltásának ünnepi momentumán, a hatalom és az Ellenzéki Kerekasztal, majd a Nemzeti Kerekasztal tárgyalásain.

A megállapodásoknak megfelelően az Országgyűlés megalkotta azokat a törvényeket, amelyek biztosítják a békés átmenetet, az „alkotmányos forradalom kiteljesedését”.

Mindezekkel a folyamatokkal egy időben és részben hatásra, zajlik a SZOT-hoz tartozó ágazati, iparági szakszervezetekben hol gyorsabban, hol lassabban a demokratizálódás, az idejét múlt struktúrák, a tévutat jelentő demokratikus centralizmus gyakorlatának meghaladása.

Ebben a folyamatban jelentette az elmúlt négy évtized lezárását az 1990. március 2-ai magyar szakszervezetek 26., utolsó kongresszusa, valamint a szakszervezetek megújulási és összefogási igényének konkrét megnyilvánulása: a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége létrehozása a március 3-ai, 4-ei alakuló kongresszuson.

A XXVI. kongresszus beszámolójának vitájában *megtörtént az egyértelmű elhatárolás* az elmúlt 40 év hibás szakszervezeti politikájától. A szakszervezetek „sikeres 1948-as álmegosztása” utáni években mindvégig az volt a jellemző, hogy a hatalom deklarálta a gazdasági tervezés társadalmisítását, látszólag bevonta a szakszervezeteket a döntéshozók közé.

Valójában ez a véleményezés formális volt, mert megkapták ugyan az állami vitaanyagokat, a szakszervezeti képviselők részt vettek a vitákban, az egyeztetéseken, de a tervezés azon szakaszában kérdezték meg őket, amikor már minden fontos kérdést magas szintű pártállásfoglalások, vagy állami határozatok eldöntötték.

A szakszervezetek felelőssége abban állt, hogy egészen 1978 tavaszáig betöltötték azt a szerepet, amelyet a hatalom a számukra kijelölt, és felelősséget vállaltak olyan döntésekért, amelyeket nem ők hoztak, véleményükkel ezeket többnyire befolyásolni sem tudták, mégis nevüket adták hozzá.

A beszámoló feletti vita lezárása után még a XXVI. kongresszuson sikerült a szakszervezeti vagyon kérdéséről döntést hozni. A hosszú és kimerítő vita után a következőkben sikerült megállapodni: az úgynevezett *SZOT-vagyon* a szakszervezeti tagságé. Az eddig külön kezelt SZOT-ingatlanvagyon

visszajuttatják a tagokat képviselő valamennyi működő és a kongresszus időpontjáig bejegyzett szakszervezetnek.

Döntés született egy, a SZOT-vagyonot kezelő részvénytársaság létrehozásáról is. A részvénytársaságnak bármely szakszervezet tagja lehet, szövetségi hovatartozástól függetlenül.

Ott és akkor a kongresszus küldöttei ezt a vagyonmegosztási elképzelést korrektnek tartották. A szakszervezeti vagyon szétosztásának későbbi tárgyalásainál az MSZOSZ folyamatosan törekedett az új, kis létszámú szakszervezetek szervezeti érdekeit is figyelembe vevő kompromisszumra. Először javasolta, hogy ne az igazolt, hanem a bement, az egyes szervezetek önmagukról vallott létszáma alapján osszák meg a vagyont, majd elfogadta, hogy valamilyen szimpátiaválasztás és a taglétszám együttes figyelembevételével történjék a megosztás.

Abban a pillanatban, amikor úgy tűnt, hogy van esély a megállapodásra, a Liga és a munkástanácsok saját, korábbi javaslatukat félredobva, új, egyre elképesztőbb követelésekkel álltak elő, tudatosan kerülve, hogy végre egy megállapodás révén tisztá viszonyok jöjjenek létre. Egyértelműen érzékelhető volt *mindkét szövetség időhúzó taktikája*. Arra számítottak, hogy rövid időn belül tagcsökkenés jelentősen növekedni fog.

Miközben állóháború alakult ki a vagyonkérdésben, addig az 1991-es évre 33-37 százalékos inflációt prognosztizáltak. (Ma már tudjuk, pontosak voltak az előrejelzések.)

Az MSZOSZ-t alkotó szakszervezetek 1991 tavaszán, értékelve a kialakult helyzetet, tapasztalva a tárgyalások során a kormány szociális érzéketlenségét, június közepére kétórás országos figyelmeztető sztrájkot hirdettek. Mint ahogy az várható volt, a Liga és a munkástanácsok a kormányval szinte versengve ítélték el az MSZOSZ sztrájkfelhívását.

Végül is a kormány érdemi tárgyalásokra kényszerült. Sikertelenül egyezséget kötött, így a figyelmeztető sztrájkot nem kellett megtartani. A kormánnyal kötött egyezség részeként ötmilliárd forintos szociális kompenzációra került sor az év második felében végrehajtott energiaár-emelés enyhítéséért.

A kormány több, az egyezségben vállalt kötelezettségét a mai napig nem teljesítette. Ugyanakkor nem maradt adós a politikai visszavágással, a legnagyobb szakszervezeti tömörülés, az MSZOSZ felé.

Az országos figyelmeztető sztrájk meghirdetését követően

alig több, mint egy hónappal a munkástanácsok vezetőinek nyílt, aktív részvételével és a Liga egyetértő statisztálása mellett képviselői kezdeményezésére a Parlament elfogadta XXVIII-as törvényt, a szakszervezeti vagyon bevállásáról, valamint a szakszervezeti vagyonvita eldöntésére úgynevezett *szakszervezetek közötti választás megtartásáról* rendelkezik.

Mint ismeretes, az MSZOSZ-t alkotó szakszervezetek az Alkotmánybíróság döntéséig megtagadták a törvényben előírt vagyonbevállást. Mintegy kilenc hónapot kellett várni az Alkotmánybíróság döntésére. Miközben a törvény legdurvább, alkotmányosított rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, a törvény egészét, így a szakszervezetek közötti választások kiírását, ha nem is minősítette alkotmányosnak, de a rendszerváltásra való tekintettel egyszeri, kivételes alkalomként indokoltan fogadta el. Felhívta a figyelmet arra, hogy a szakszervezeti vagyon célvagyon, amelyet csak szakszervezetek között lehet felosztani, hogy sorsába azoknak van beleszólása, akiknek a tagdíjából létrejött, és valamennyi létező szakszervezet — nem csupán az országos szövetségek — között kell megosztani.

Sem az 1991. évi XXVIII-as törvény, sem az Alkotmánybíróság döntése után az ezt módosító 1992. XLVII-es törvény nem mondja meg, hogy pontosan mit is kell érteni szakszervezetek közötti választáson. Nem is igen tehetné, hisz vélhetően maguk a törvényalkotók is tisztában vannak azzal, hogy ez a kizárólag politikai célokat szolgáló úgynevezett „választás” sem a szakszervezetek valószínű szerepe, sem a jogállamban szokásos normák alapján nem meghatározható.

Az időközben ismertté vált kormányzati törvényjavaslat már leplezetlenül árulkodik a kormány törekvéséről; a nagy taglétszámmal rendelkező „történelmi szakszervezetek” meggyengítéséről, működésük lehetetlenné tételéről.

A javaslat kizárólag a *lakóhelyi választóköreket* kívánja megtartani a választásokat, és azokon valamennyi magyar állampolgár szavazna, függetlenül attól, hogy munkavállaló-e, vagy sem. Ez azt jelentené, hogy a választásra a munka világán kívül, a szakszervezetek ellenérdekeltségű és a szakszervezetek iránt teljesen közömbös állampolgárok bevonásával kerülne sor. E szavazás eredményeként osztanák meg nem pusztán a hajdani egyetlen országos szövetség, a volt SZOT vagyonát, hanem a ma is létező és működő ágazati, szak-

mai szakszervezetek teljes vagyonát is.

Az MSZOSZ — bár az úgynevezett szakszervezetek közötti választást továbbra is értelmetlennek tartja — tudomásul vette az Alkotmánybíróság döntését, és annak megfelelően 1992 nyarán olyan új javaslatot tett, amely kielégíti az új, kis létszámú szervezetek érdekeit is. A javaslat lényege, hogy kerüljön sor egy országos, a szakszervezeti *konföderációk közötti szimpátiaválasztásra*, amelynek eredményeként megosztanák a hajdani SZOT vagyonát. Ezen a választáson szavazati joguk a munkavállalóknak, a munkanélkülieknek és a nyugdíjasoknak lenne.

Az ágazati, szakmai szakszervezetek vagyonát pedig az üzemi tanácsai választásokon az egyes szakszervezetek jelöltjeire leadott szavazatok összesítése alapján osszák meg.

Az MSZOSZ javaslatát sem a kormány, sem a Liga és a munkástanácsok nem fogadták el. Több hónapos meddő vita során kiderült, nem érdekeltek a megállapodásban, nem érdekeltek egy valóban lebonyolítható, értelmezhető választásban. Egy olyan választásban, amelynek eredményeként minden szinten kiderül az egyes szervezetek reprezentativitása, és ténylegesen megosztható lehetne mind a SZOT-vagyon, mind az ágazati, szakmai szakszervezetek vagyon.

Napjainkra egyértelművé vált — a kormány elképzeléseiből legalábbis ezeket a következtetéseket lehet levonni — nem elsősorban a szakszervezetek közötti választásokról, a tisztességes vagyonmegosztásról van szó, hanem a *teljes magyar szakszervezeti mozgalom kiiktatásáról, szétzúzásáról*. A politikai küzdelem lényege, sikerül-e a magyarországi szakszervezeti mozgalmat szétverni, értelmetlen, újabb és újabb választásokba belehajszolni, a bizonytalan, zavaros helyzetet mindaddig fenntartani, amíg a ma még szervezett dolgozók is elfordulnak a szakszervezetektől.

Ebben a helyzetben *nincs más választási lehetőség* — bármilyen törvénytervezetet is alkotson a kormány és fogadjon el a parlamenti szavazógépezet — a választásokon az MSZOSZ-t alkotó szakszervezeteknek el kell indulniuk, és azt meg kell nyerniük. Nem valószínű, hogy a kormány elképzelése, hogy a gazdasági átalakulás idejében ne kelljen erős szakszervezetekkel számolnia.

Ha nem is ez a harc lesz a végső, de mindenekbeppen döntő ütközet előtt állunk...

Meszlényi Ferenc

Hétfő, kedd és a többi...

Nem hinném, hogy csak gyermekes szülők ismerik az „egyet a mamának, egyet a babának”, avagy „Hogyan etetjük az étvágytalan gyermeket” c. könyvet, mint a másik kettővel össznépi évszázados társasjátékot. Úgy vélem, ez ilyenkor, tikkasztó nyárban különösen sokszor fordul elő, amikor a kisember pontosan olyan étvágytalan, mint szülője, csak inna, inna, s a csudába kívánja a főzeléket, de mese nincs, enni kell, mert „kicsi maradsz, mint a szomszédék csont és bőr Józsikája, Boriskája” stb.

Elég régóta kinőttem a gyermekemet napi gondjaiból, mostanában mégis egyre gyakrabban az egyet ide, egyet oda elv já a fejemben, de nálam ez úgy működik: egyet a postának, egyet a távközlésnek, egyet a műsorszórásnak. Korábban eszem ágában sem volt ilyesmire gondolni, ment minden a maga útján, s az „elszámolásnál” valahogy ez mindig kiegyenlítődött. Arra is mindig példa, hogy a három nevezett kö-

zül egyikőjük képviselője keveselte a róluk szóló anyagot, aztán rövid egyeztetés után kiderült, több cikk foglalkozott velük, mint a másik kettővel együttvéve.

Azóta a témában — úgy tűnik — „kitört” a béke, előkerült viszont, hogy mit mászkálok én annyit kis hazánkban.

A válasz roppant egyszerű: azért, mert Budapest nem a világ közepe, s nem hinném, hogy egy északeleten élő postai, távközlési, műsorszóró dolgozót ne érdekelne, mi történik délnyugaton. S hogy mennyire jól gondoltam, számtalan példát tudnék felsorolni. Ilyenkor özőnével kapom az őszinte, kendőzetlen véleményeket, azt viszont egy szóval sem állítom, hogy ezeket a véleményeket mindenki tapsolva fogadja. Általában azért nem, mert úgy mond „árt a mozgalomnak”.

Bármily „furcsa”, ismerek olyan embereket, akik pont ellenkezőleg vélekednek, utálják a mellébeszélést, a ködösítést,

s a problémák megtárgyalásának egyre másra halogatását. Nekem, s nyilván még nagyon sokunknak ők a példaképeink, s nem feltétlenül azért, mert azt tartjuk célszerűnek, ha az okos nép gyülekeztetésben bánjuk, vetjük meg száz bajunk, hanem, mert enélkül pont oda sülyednénk vissza, amiből kikászálódni szándékozunk.

Én meg a csoda tudja, de nagyon nem szeretek gödörből kiabálni, valahogy szimpatikusabb egy hegytető, még akkor is, ha esetleg egy romos vár áll ott. Remélem nem dől az össze, ha eddig kibírta...

Mint ahogy szerkesztőségünk se, ha kritikát kapunk. Értelmes, meggyőző kritikát, jobbitó szándékot. Olyannal, mely nemrégiben ért minket, viszont nem tudunk mit kezdeni. Egy általam igen becsült délvidéki kolléga bírál, hogy sok a lapban az úgynevezett „központi ember”, kevés a tudósítás a „végeken” dolgozó szakszervezeti tisztségviselőkről.

Ezzel nem tudunk mit kezdeni, mert percek alatt átnézhető lapunkban „a végekre” és évben írt mintegy 35, általában

teljes oldalas tudósítás. Ennél többre sajnos, nem telik. Azzal sem tudok mit kezdeni, hogy szememre veti: miért nem írtam egy kulturális rendezvényről, melyhez mellesleg az égdát világon semmi közünk sem volt, ami ráadásul a minden dolgozónak járó heti pihenőnapom történt. E helyett írtam saját művelődési központunk példaértékű nyári koncertsorozatáról, s vállalom a szakszervezet tiltakozását, hogy miért dolgozom munkaszüneti napon; mert ez meg szombaton történt.

Szóval hétfőn igen, kedden nem, szerdán nem aktuális, csütörtökön miért nem közöltük, pénteken miért ott, miért nem itt, szombaton, vasárnap hiedegborogatás, hétfőn nem, kedden igen, szerda vérnyommérés, aztán pár nap szabadság... unokákkal.

Egyet a nagypapának, egyet a kisfiúnak. Fog ez menni, bár kisebbik unokám alighanem furán fog rám nézni, valószínűleg azért, mert ő a természetes ügyeket szereti.

Mit mondjak, én is.

Veégh Ádám

Munkásképviseleti Alapítvány

Július 24-én sajtótájékoztatót jelentettek be a Munkásképviseleti Alapítvány munkatársai megalakulásukat. Tették mindezt azért, mert véleményük szerint a modern piaci gazdaságba tartó Magyarországnak legsúlyosabb problémáinak egyike: a munkavállalók és a munka nélkül maradtak érdekvédelmének a megoldatlansága.

Az alapítvány célja:

- olyan feltételek létrehozása, amelyek biztosítják, hogy felkészült szakemberek elemezze a munkavállalás jogi szabályozását, az érdekvédelmi intézményi, szervezeti felteit és gyakorlati megvalósulását, valamint a hazai munkanélküliség sajátosságait, kezelésének módjait;

- olyan korszerű képzési bázis kialakítása, amelynek keretében hatékony oktatási for-

mák, módszerek és eljárások kidolgozása, az érdekvédelmi feladatokkal felruházott szemé-lyek képzése és továbbképzése, valamint a munkanélküliek munkapiaci felkészítése folyik;

- olyan célirányos tájékoztatás folytatása, amely hozzájárul az érdekvédelem nyilvánosságának javításához;

- olyan szolgáltatások biztosítása, amelyek gyakorlati segítséget adnak egyes munkavállalói csoportoknak és munkanélkülivé váltaknak konfliktusaik megoldásához.

A Munkásképviseleti Alapítvány nyitott, amelyhez csatlakozhat bármely természetes és jogi személy, aki céljaival egyetért, és azokat támogatni kívánja.

Címük: Budapest XIII., Pannónia u. 40.

Levélcím: Bp., 134/38. 1553
Telefon: 120-9259

Ötvenszázalékos válasz

Postai Dolgozók Szakszervezete

Tisztelt Maróti Úr!

A postai dolgozók kedvezményes vasúti utazásával kapcsolatos - miniszterelnök úrhoz intézett - és hozzánk továbbított levelére a Pénzügyminisztérium és Munkaügyi Minisztérium illetékeseivel egyeztetve a következőkről tájékoztatom.

Az államigazgatás átszervezésével és az új ártörvény kiadásával összefüggésben vált szükségessé az utazási kedvezményrendszer elmúlt évi felülvizsgálata és korszerűsítése. A kormányzati szabályozás a költségvetési kiadások radikális mérséklésére irányuló követelmények miatt a korábbinál lényegesen eltérő és szigorúbb feltételek mellett valósulhatott meg.

Ezért abból a követelményből kiindulva, hogy a költségvetésből fogyasztói árkiegészítés elsősorban a szociálpolitikai rendszer elmúlt évi felülvizsgálata és korszerűsítése. A kormányzati szabályozás a költségvetési kiadások radikális mérséklésére irányuló követelmények miatt a korábbinál lényegesen eltérő és szigorúbb feltételek mellett valósulhatott meg.

Ennek alapján kényszerültünk megszüntetni a Magyar Posta és jogutód vállalatok dolgozói mellett a GANZ-Mávag és jogutód vállalatok dolgozóit, a sportolók, természetjárók, szakszervezeti tagok és más egyéb különböző foglalkozási körbe tartozók 50 százalékos vasúti utazási kedvezményét. Csak tájékoztatásul közlöm, hogy ezen körökben a kedvezmény megszüntetésével összefüggő fogyasztói árkiegészítés megtakarítás összege nem kevés, mintegy 280-300 millió Ft volt.

Átérvéve azonban, hogy ezen intézkedés az érintett dolgozókat hátrányosan érinti, már korábban is felvetettük a kompenzáció szükségességének és lehetőségének kérdését, ami, sajnos, költségvetési és munkáltatói források hiányában ez ideig még nem járt kellő eredménnyel.

A postai dolgozókat tekintve annyit azonban sikerült elérni, hogy legalább 1991. évben a kedvezményt biztosítani lehessen, s emellett a MSZOSZ és a kormány közötti tavaly júniusi megállapodás eredményeként ma már minden munkavállalót és családtagját megilleti évi egy alkalommal az 50 százalékos menettérti vasúti utazási kedvezmény.

Az előzőkre tekintettel, továbbá, hogy a kedvezményrendszer szociálpolitikát prioritált elveiben sem történt változás, sajnálattal értesítem, hogy a postai dolgozók elmúlt évben kivétel nélkül utazási kedvezményének további biztosítására egyelőre nem látunk lehetőséget.

Végezetül tájékoztatom, hogy fentiekről az év elején történő megkeresésre a PDSZ országos titkárat, Mudruczó Kornél urat, és a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége elnökét, Gričerné Heszky Enikő asszonyt is tájékoztattuk. Kérem tájékoztatásom megértő és szíves tudomásulvételét.

Budapest, 1992. július 31.

*Dr. Gyurkovics Sándor
államtitkár*

Ebből a válaszból a postások 100 százaléka vélhetően 20 százalékat tart érthetőnek, s — tartok tőle — teljesen hidegen fogadja, hogy a tőlük elvont kedvezmény fogyasztói árkiegészítés megtakarításaként hány százmillió forint megtakarítást jelent. Ebből legfeljebb azt látja, hogy a vasúti jegy ára lassan már a csillagos ég határát súrolja, a vonatok egyre koszosabbak, s választ vár, hogy az úgynevezett megtakarítást vajh hol érzékelheti. Ha ez megtörténik, esetleg 30 százaléka a tájékoztatást megértő — szívesen biztos nem — veszi tudomásul.

Az pedig már egyenesen mulatságos, hogy az államtitkár úr az év elején történő megkereséssel kapcsolatban egy olyan tisztségviselőre hivatkozik, aki az elmúlt év októberé óta nem elnöke a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezetének.

Mit lehet erre mondani? A válasz elfogadhatatlan, és egy magyarizáló levél helyett esetleg valamiféle jobb kedvre derítő perspektívát vártunk.

Lehet, hogy azért, mert eddig optimisták voltunk? Kérdés, mire föl?

Szomorú, hogy ez egyáltalán kérdés lehet...

— gh —

Beszéljünk a szociálliberalizmusról!

Előfordulhat, hogy valaki — a címet megpillantva — azt mondja majd, ne beszéljünk a szociálliberalizmusról, mert hogy az nincs is.

Ezt azonban a valóság cáfolja, ennek az állításnak ellentmondanak a tények. Létezik ugyanis szociálliberalis gondolkodás és politikai gyakorlat. Az SZDSZ-en belül éppen nemrég alakult meg a *szociálliberalis platform*, s az MSZP-n belül is működik a *szociálliberalis szárny*.

Ezeknek a szellemi áramlatoknak természetesen megvan-

nak a személyes képviselői is a különböző pártokban és politikai tömörlésekben. Név szerint sorolhatnánk őket a mai közélet szereplőiből, de választunk inkább a közelmúlt kimagasló személyiségei közül egyet. Ilyen például a liberális szociáldemokrata *Mónus Illés*, a hazai szociáldemokrácia kiemelkedő ideológusa, művelődéspolitikusa és publicistája, a munkából lett értelmiségi, aki egész életútjában kifejezte és megőrizte az európai kulturális tradíció értékeit.

Szabadság és biztonság

A politikaelmélet a liberalizmus *három alaptípusát* különbözteti meg: a klasszikus „manchesteri” liberalizmust, a nemzeti liberalizmust és a szociális liberalizmust. Ebből is kiviláglik, hogy a liberális politika Achilles-sarka a *szociális problémák* kezelése.

Természetes és logikus a szociálliberalizmus fogalmának kialakulása, hiszen a liberális politika centrumában az egyén szabadságának, autonómiájának védelme áll. Am a liberálisok is tudják, hogy az embernek két lelke van. Az egyik *szabadságra* vágyik, a másik meg *biztonságra*. Egyiket sem akarjuk elveszíteni, mindegyiket szeretnénk megszerezni, illetve megőrizni.

Sokirányú tapasztalataink figyelmeztetnek azonban arra, hogy a szociális védeltséget nem elég csak óhajtani, annak feltételeit meg is kell teremteni. A szociális védelem alapfeltétele a jól működő, *hatékony gazdaság*, hiszen csak ez tudja biztosítani a szükséges anyagi forrásokat.

A létezett szocialista rendszerek összeomlása után jelenleg a piacgazdaságokhoz fűződnek remények, amelyek a fejlett nyugati országokban már bizonyították, hogy magas életszínvonal megteremtésére képesek. Ezért a liberálisoknak is meggyőződésük, hogy szociális biztonság csak a *piacgazdaság* körülményei közepette érhető el.

„Szegényházi demokrácia”

Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a magyarországi s általában a kelet-közép-európai körülmények lényegesen *különböznek* azoktól, amelyek közepette a nyugat-európai liberális pártok működnek. Nálunk azzal kell szembenéznünk, hogy összeomlott a korábbi integrációs rendszer, amely viszonylagos

biztonságot nyújtott az egyéneknek, a családoknak. Összeomlott a teljes foglalkoztatás, a szakmunkásképzés, radikális változásokon megy át az egészségügy, az oktatás rendszere, a kulturális terület. Reális a veszély — mi több, már nem pusztán veszély —, hogy jelentős társadalmi csoportok *lesza-*

kadnak, s ha ez a folyamat tovább tart, akkor *maga a demokrácia* kerülhet veszélybe.

Nagy kérdés, hogy a liberalizmus elvei alapján lehet-e megoldást találni a szükséges képzettség nélküli, vagy a túlfellesztett iparágakban dolgozók elhelyezkedési gondjaira, enyhíthetők-e ily módon az egyes régiók súlyos feszültségei, egyenlőtlenségei?

A liberális értékekkel ellentétes a jövedelemkülönbségek helytelenítése vagy az állami újraelosztás szerepének hangsúlyozása. De nem lehet szemet hunyni afelett, hogy nálunk a jövedelmek elérései gyakran nem a piac értékítéletét tükrö-

zik, hanem a szabályok megszegésének következményei. A szociális juttatások és szolgálatások meg inkább a közép-rétegek és nem a szegények életkörülményeit javítják. Jogosan merül fel a kérdés: ilyen szituációban mit lehet kezdeni a *hagyományos liberális értékekkel*?

Mértékadó tényezők ezért figyelmeztetnek annak tudomásulvételére, hogy „szegényházi demokrácia” nincs. Az emberi szabadság és méltóság nem bontakozhat ki *nélkülözések* közepette. A szolidaritást nélkülöző társadalmakban rendszerint hívott vagy hivatlan megváltók érkeznek.

Szociális érzékenységgel

Vásárhelyi Mária empirikus vizsgálata szerint (Mozgó Világ, 1992. június) a megkérdezettek 65 százaléka egyetért azzal, hogy a gazdasági élet állami felügyeletét meg kell őrizni, 92 százaléka azzal, hogy mindenkinek megfelelő lakása és jövedelme legyen, 89 százaléka pedig azzal, hogy a munkanélküliséget mindenáron meg kellene akadályozni, 92 százaléka, hogy ma a szegénység elleni küzdelem a legfontosabb feladat, 70 százaléka azzal, hogy a Kádár-rendszer jobban törődött a kisemberek problémáival.

„Kemény információk ezek — írja *G. Márkus György* Politikai szakútcák című, Magyar Hírlapban megjelent cikkében —, melyek szegénységet, fusztráltságot, feszültségeket jeleznek. Figyelmeztetnek arra: az elkerülhetetlen piacosítás, privatizálás, struktúraváltás és kapitalizálódás folyamatai demokratikus keretek között csak akkor tarthatók kézben politikailag, ha a *gazdasági racionalitást a szociális szempontokkal* szorosan összekapcsolják... A magyar társadalom történelmi adottsága a politikai liberalizmus és a hatékony piacgazdaság modern európai mintáihoz való csatlakozás. Társadalmi szolidaritás és állami szociálpolitikai felelősségvállalás nélkül azonban mindkét cél illúzió. A választópolgárok módosult politikai magatartásformái figyelmeztetnek: a *társadalom nem ideológiát, nem hatalmi küldetésstudatot, hanem szociálisan érzékeny, a modernizáció szolgálatába állított pragmatikus politikálást igényel*... Tanulási folyamat vár még a mai ellenzéki pártokra, hogy képesek legyenek egy hatékony *szociálliberalis politikai alternatíva* kidolgozására.”

A szociálliberalizmus olyan gondolkodási módot és érték-

orientációt jelöl, amely a piacgazdaságra való áttérést szükségképpen liberális eszközökkel látja megvalósíthatónak. Miközben a váltás társadalmi költségeit olyan módon kívánja elosztani, hogy *ne alakuljon ki tömeges szegénység*, ne latin-amerikanizálódjék az ország.

De hiszen a jelenlegi kormánykoalíció is szociális piacgazdaságot ígér — vetheti ellen valaki. És megkérdézhetik: mi a különbség a két gazdaságfilozófia között?

A szociálliberalisok erre általában a következőket válaszolják: Igaz, hogy a jelenlegi konzervatív kurzus szociális piacgazdaságot ígér, de a gyakorlatban a piacgazdaság elől eltűnik a szociális jelző, mert a kormánykoalíció szociálisan érzéketlen.

A szociálliberalisok *valóban piacgazdaságot* akarnak, szemben a kormányzati törekvésekkel, melyek csupán a korábbiakból ismert államosított gazdaság más, de ugyancsak a politikától függő változatát valószínűsítik meg. A szociálliberalisok a szegénység problémáját nem (csak) karitatív alapokon, nem is rászorultsági elven, hanem *állampolgári jogon, aktív és megelőző szociálpolitikával* kívánják orvosolni.

Szociális nélkül tehát nem lesz liberális sem. Az a párt, amelyik a piacmitológia foglya, és szociálisan érzéketlen, egy szociális válsággal küszködő országban nem sok eséllyel indulhat a következő parlamenti választásokon. A voksok száma azzal lesz arányos, hogy *ki tud több kézzelfogható nyújtani a létbizonytalanság enyhítésében*, a szociális feszültségek csökkentésében.

(Következő számunkban: Liberálisizmus és baloldaliság.)

—kárpáti—

Szabálytalan portré egy üzemvezetőről

— *Kedves Mándli úr! Gondolom, rettenetesen unja már, hogy Győr az ország nyugati felének első ipari nagyvárosa, kapu meg satöbbi. A kérdés mégsem értelmetlen, mert valóban az, s az esetleges nyugati befektető itt kezd először alaposan körülnézni. Miután körülnézett, első dolga irodát keresni, természetesen telefonnal, pontosabban telefonokkal. Kap?*

— A kérdés jogos. És valóban ezt teszi. De amíg a Távközlési Vállalat 3 éves programja nem valósul meg, áthidaló megoldást kell találnunk. Ez az úgynevezett konténerközpontok létesítése, s ez jelenleg is folyik. Múlt év decemberében egy ezres, majd nemrégiben újra egy ezres készült el.

— *Ezek mit jelentenek?*

— Győr városában kb. 10 000 igénylő van. Ezeket a konténereket úgy telepítettük, hogy a régebbi vonalakat — szakszóval élve — átfordítottuk ide, s a fennmaradt vonalakat adjuk az üzleti igénylőknek.

— *Nyugati, vagy hazai vállalkozók ezek?*

— Is-is. Szóval a jövő év második negyedévéig, míg a teljes nagyberuházás megvalósul, ezt tudtuk kitalálni.

— *S Ön ettől boldog?*

— Őszintén mondom, ennek nem vagyok feltétlenül híve...

— *Túlzottmunka?*

— A kifejezés majdnem jó, de ez még az sem, legfeljebb súrolja a fogalmat. Ez minimális igénykielégítés, s ezt nem szeretem. Nem vagyok híve az ideiglenes megoldásoknak.

— *Nyilván, mert sokkal többbe kerülne...*

— Így van. Kétszer kell megfizetni, tehát nem a technikai megoldás miatt berzenkednek, s miután elég régi „bútorarab” vagyok, ez biztosan nem véletlen.

— *Tényleg, mióta „ül” ebben a székben?*

— 1970 óta, természetesen nem ebben a székben, nem ebben a szobában, és nem ebben az épületben. Különböben én vagyok az ország leg-
régebbi távközlési üzemvezetője, de nem a legöregebb!

— *Kedves, hogy ezt mondja... Világos, kérjük is ki, ha öregítenek minket...*

— No persze. Egy kollégám van, az általam nagyon tisztelt borsodi *Lévai Berci*, ő, aki korban idősebb nálam.

— *Térjünk vissza erre az ideiglenes megoldásra. Itt már szakadt a cérna?*

— Igen. A mostani helyzetben már nem lehetett „kivárni”, lépni kellett.

— *Ön tehát majdnem korelnök. Milyen a kapcsolata az ország többi részén dolgozó kollégáival? Nem telefonkapcsolatra gondolok.*

— Találkozunk szakmai konferenciákon, szakmai továbbképzésen.

— *Postásokkal is?*

— Én azt szoktam mondani, egy szétválás majdnem mindig olyan, mint egy rossz válás egy házasság után. Mi itt Győr-Sopron megyében szerencsére nem így váltunk el. Nem mi akartuk, ezt más-

hol döntötték el, de kapcsolunk azóta is ugyanolyan normális, mint amikor egy volt a gazdánk. Bár lehet, hogy önknek más tapasztalata vannak.

— *Nem feltétlenül. Persze ilyen is akad...*

— Biztos nem a megyében. Mi nem rossz szájjal váltunk el...

— *Valóban nem innen származnak.*

— Örülök ennek, mert nekünk eszünk ágában sincs ártani egymásnak. Különböben is minek?

— *Erre meg én mondom azt, hogy örülök ennek...*

— Az emberi kapcsolatokra mondanék egy példát. A leányomat Debrecenbe vették fel egyetemre, s elkísértem, de mivel sohasem jártam ott, fogalmam sem volt, hol van az az utca, ahol a szálláshelyünk lett volna. Megállítottam egy arra járó postásautót, bemutatkoztam, s kértem, magyarázza el, merre menjek. Ő mosolyogva mondta, hogy ez túl bonyolult lenne, egyszerűbb, ha mögé álok gépkocsimmal, és elvezetett a kívánt utcába. Mikor odaértünk, intett, én is, és elhúzott. Természetesen sohasem találkoztunk, de... Gondolom, érti...? A segítő szándék volt a fontos. Fordított esetben én is így tettem volna.

— *Segítő szándék... Mi van akkor, ha X. Y. soron kívül telefonkérvényt tesz az ön asztalára? Kérése teljesen indokolt, mondjuk azért, mert körzeti orvos, vagy hogy egy teljesen elrugaszkodott példát mondjak: mindkét lábát elvesztett, ágyhoz kötött ember?*

— Az égadta világon semmit sem tudok tenni. Az elmúlt év januárjában született miniszeri rendelet semmi mérlegelési jogot sem ad egy megírt üzemvezetőnek. Csak az időrendiség számít.

— *Jó ez önöknek?*

— Csak egy értelemben. Nem tudnak kikezdeni bennünket. De kérdésével nagyon ráérezett egy konkrét esetre. Adva van egy autóbusz-vezető, aki egy közlekedési balesetben elvesztette az egyik lábát, a másikat meg összetörte. Telefont kért, nem tudtam adni. Erre azt mondta, kegyetlen vagyok. Nem én vagyok kegyetlen.

— *Engedje meg, hogy ön helyett mondjam ki: ez a rendelet nyilván bizonyos — és volt ilyen — esetekben való visszaéléseket kívánt megszüntetni. Volt, de általánosítani tisztességes emberek önértékebe való beegazolás az én szememben. És ennél piszkosabb tevékenységet keveset ismerek.*

— Mostanában hivatkoznak arra, mi volt régen, s mi van most. Higgye el nekem, akkor is korrekt volt az ügyintézés, s most is az. Hogy nekem a mostani rendeletről mi a véleményem, az az én magánügyem.

— *Tisztelem, és sejtem az ön véleményét, s óriásit csalódnék, ha nem egyezne az enyémel. Felejtünk (?) el... Egyet azért még kérdeznék, s ennek semmi köze az eddigiekhez. Nem volna jobb, ha most ebben a 35 fokos kánikulában az ön íróasztala mögötti hatalmas poszter ábrázolta a tó partján egy szál semmiben horgászniak?*

— Biztos jó lenne, bár én nem horgászom, inkább vadászom.

— *Áttételesen én is, és nagyon örülök, amikor egy ilyen nyitott, kedves emberrel beszélgethetek. Remélem, sokan vagyunk, akik igyekszünk csak a „derű óráit számolni”, még akkor is, ha alkalmanként csodálkozva néznek ránk.*

— *veégh —*

Hírlapterjesztés győri módon

17 óra után pár perccel érkezem Győrbe, s a délutáni Kurírt s a Mai Napot szeretném megvásárolni. A pavilonok zárva, irány az 1-es postahivatal, mely este 20 óráig tart nyitva. A „Hírlapárusítás” felirat mögött kedves hölgy, újságok nélkül.

— *Elfogyott minden újság?* — kérdezem hitetlenkedve.

— Nem — válaszolja az illetékes —, de újságot csak 16 óráig árusítunk — s a mögötte álló szemüveges úr még azt is hozzátézi, délutáni Kurír Győrben nem kapható.

Negyedóra múlva egy ABC(!)-áruházban, a bejárat mellett a „nem kaphatóból” egy egész halom hevert.

Másnap reggel újra az 1-es posta hírlapárusítója. Napilap egy darab sem.

— *Miért?*

— Tessék elmenni a Molnár-házhoz, ott minden kapható.

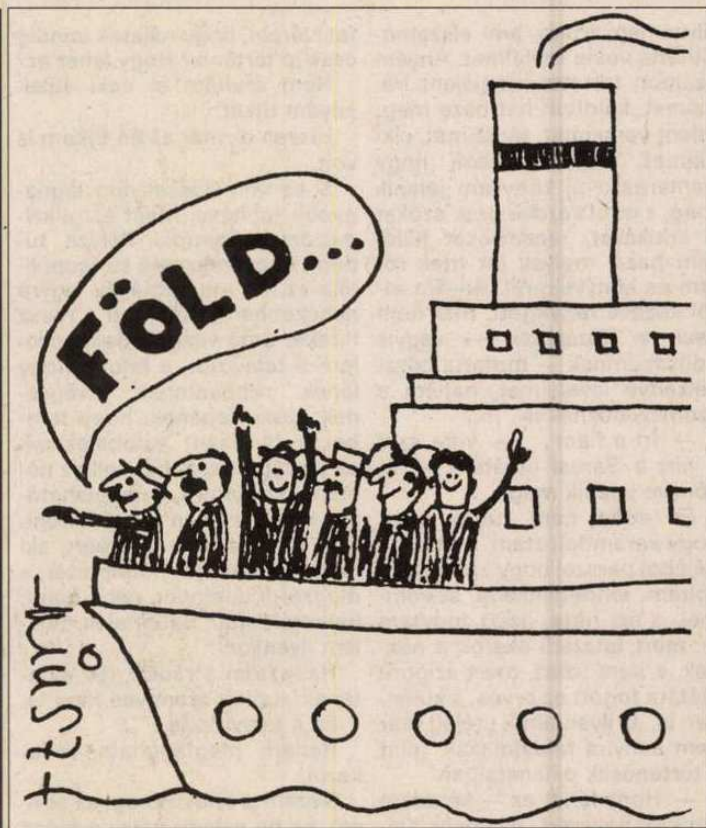
Fogalmam sincs, hol a Molnár-ház, de eligazitanak, alig 300 méterre, a tér túlsó oldalán!

Megtalálom, s napilapot is kapok. Öröömöm mégsem felhőtlen, s Budapestre hazatérve sokáig gondolkodtam azon, hogy felhívjam-e azt a telefonszámot, mely hírlapügyekben illetékes, esetleg a remittendaraktárt a Kisfaludy utcában.

Végül nem tettem, mert az esetleges magyarázat az újságot keresőknek úgysem ért volna egy fabatkát sem.

Különösen annak nem, aki újságot akar olvasni, s nem magyarázatot hallgatni...

— *gh —*

Kisgazdák hajókirándulása

Tóth Piusz István rajza

Célpont lett a posta

Beszélgetés a postarablásokról egy profi exbűnözővel

— Micsoda nagy hőség van. Pokoli. Teljesen kiszáradt a szám. A nyelvem valósággal az inyemhez tapad... Inni kellene valamit. Nemsokára bent leszünk a faluban, s ott a bolt mellett leparkolunk, s bevágunk valami hideget.

Ez a beszélgetés nem képzeletbeli, bár annak tűnik; hiteles szem- és fültanú szól erről. Egy olyan ember, aki hivatásának — a betörésnek — a csúcsein fejezte be pályafutását. És ami még nyomatékossabbá teszi véleményét, ön maga szakitotta meg ragyogó karrierjét, s ha ezt nem teszi, akkor még ma is önbetörésnek sejtene nek rendőreink, nyomozóink a postahivatali betörések nyomán, mint azt tették Csopakon s más helyen.

— Vajon miért vonzó a postahivatal egy profi betörő számára? — tehetjük fel a kérdést. A válasz könnyű, már-már zavarba ejtő.

— Magyarországon mindenhol rossz a vagyonbiztonság, de a lehető legrosszabb a postánál. Vegyük csak a kezdetleges riasztást. Két-két és fél méter magasan van a riasztó doboza, éppen csak fel kell nyúlni, s máris működésképtelen, nem kell sokat dolgozni rajta, letépem és kész. Ráadásul nem vonalvédett. Sehol nem jelez, hogy ártottak neki... Tehát nyugodtan lehet dolgozni. Pedig milyen egyszerű lenne, ha bevezetnék a postamesteri lakásba. Nem kerülne sok pénzbe, sőt még veszélyt sem jelentene a postahivatali vezetőre,

hiszen nem kellene kimennie a lakásából, elég, ha csak kinéz, s telefonon jelenti a rendőrségnek. Csoda-e, hogy az ilyen körülmények csábítják az embert? Ezek szerint a posta számára nem szent a pénz, szinte felkínálják, ha akarja, vigye bárki... És viszik is. S nemcsak én voltam ezen a véleményen. A posta egész működése egyszerű, áttekinthető, már-már azt is lehetne mondani, hogy primitív.

— Mire gondol itt?

— Ugyanazon az útvonalon, azonos emberekkel, napról napra, hétről hétre járják azt a nyolc-tíz helységet, ahonnan összegyűjtik a pénzt, s az is nyomon követhető, hogy hová viszik. Nem kell más, csak legyen egy ráérő ember, aki szép komótosan követi őket. Az a beszélgetés, amit az elején mondtam, pontosan idézi fel azt a helyzetet, amelybe én jutottam. Épp a postahivatalt figyeltem, amikor láttam, hogy a két postás bemegy a boltba, a presszórészlegbe. És azt is tudtam, hogy csak két helység van hátra, azaz tele van a kocaipénzzel, de mivel én betörő voltam és nem tolvaj, nem nyúltam hozzá. Pedig megtehettem volna. Kulcs, számtalan szerzőszám, stb. mindenen megvolt. Előtte egy őrizetlen szállítmány, s én kajánul figyelem, hogy kávéznak a postai dolgozók. Én azt is tudom, hogy ketten soha nem hagyhatják el a járművet, egynek mindig bent kellene maradnia.

— De nem maradt bent egyik sem — teszem én hozzá.

— Tehát az emberi tényező is sokat nyom a latban, hogy a posta kiváló célpont lett. De van a postánál olyasmi is, ami elnyerte a betörő úr tetszését. Hallgassuk csak!

— A többi intézménnyel szemben két dolgot a posta javára kell írni: a páncélszekrények korszerűek, és nincs mellettük a kulcs.

— Vajon mi kell ahhoz, hogy egy betörő biztosra menjen, kell-e előtanulmányokat folytatnia?

— Csak a magam példáját hozhatom fel, én azt tettem, hogy elővettem az Új Magyar Lexikont, s ismervén a postai útvonalat, a felkeresendő helységeket, megnéztem, hogy

egy-egy községnek hány lakosa van. Százalékosan kiszámoltam, hogy közülük kb. mennyi a nyugdíjas. Aztán elkezdtem telefonálni, úgy huszadika körül, amikor is sejtettem, hogy időszzerű a nyugdíjkifizetés. Felhívtam sorra-rendre a községházát, s ott úgy mutatkoztam be, mint szociálpolitikai előadó. Jeleztam a hívott félnek, hogy azért telefonálok, mert a kollégám szabadságon van, nem akarom feltörni a szekrényét. És ez hatott, minden információt megkaptam. A többi már az én dolgom volt.

— Honnan lehet tudni, hogy a pénz megérkezik, és ott is marad a postán a nyugdíj kifizetéséig?

— Ez a gyakorlat. Általában, mert már van egy megye, ahol ezt megváltoztatták. Veszprém megyében például — és pont az én hatásomra! — reggel viszik ki a nyugdíjakat, s amit nem vettek fel, azt még aznap vissza is viszik a központba. Ha ez a gyakorlat válna általánossá, akkor nem sok veszélyt jelentene a posta számára a betörés. Erre egy jellemző példát is mondok. Átmentem Somogyba, ahol egy kis postán 360 ezer forintot „találtam”, míg egy ugyanilyen hivatalban, Veszprémbe csak 27 ezret.

— Mit tehet egy postai hivatalnok, ha zárás előtt betoppan egy álarcos figura, s pénzt kér?

— Természetesen csak akkor ad, ha van, annyit azért tartanak, hogy a rabló ne menjen el pénz nélkül, nehogy dühében a „minden mindegy alapon” kárt tegyen az alkalmazottban, de arra azért vigyázni kellene, hogy ne legyenek milliók összegek olyan hivatalokban, ahol se a személyi, se a tárgyi feltétel nincs meg a biztonságos őrzéshez. Ez életveszélyes, hiszen egy profi van olyan jó emberismerő, illetve szakértő, hogy tudja, mikor és miért mond igazat egy alkalmazott, s békén is hagyja. De a jelenlegi állapotban, a posta „vadnyugati” helyzetében szinte kínálja magát és alkalmazottait az amatőr, hebegurgya rablóknak is, akik azonnal lőnek, ha megrezzen kint egy fa lombja. Ez nagyobb veszély, mint ha átszerveznék a pénz útját, kifizetésének ütemét, módját stb.

— De nemcsak betörők, si-ma rablók, hanem fegyveres rablók is léteznek. Ellenük hogyan lehet védekezni?

— Ezt már az előbb is érintettem, hiszen amikor arról szóltam, hogy az útvonal és a menetrend csak az előtt nem ismeretes, aki nem akarja, ebből következik, hogy a menetrendet, az útvonalat, a kocsikat és az embereket váltogatni kell.

— De a fegyveres rablók nemcsak elszántak, hanem kegyetlenek is. Nem kímélik senkinek sem a testi épségét, hiszen — szinte a téttől függetlenül — egyből lőnek, túszt fognak stb.

A nyíregyházi fegyveres postarabló a túszkidobás helyszínén — rendőri kísérettel (Sebestyén Jenő felvételei)

— Föl kellene ismerni, hogy a postai rend nem alkalmas a mai helyzetre, vagy csak úgy, azzal a megszorítással, hogy a fegyveres rablóknak kedvez. Hányszor volt szemlém olyan postahivatalban, ahol a kislányok egyszer csak felkiáltottak, juj, ráléptem a riasztóra, és nem történt semmi, senki nem jött be, hiába szolt odakinn a vijjogó hang, senki nem rohant be, hogy mi történt, miben segíthetek. De erre nem is lehet józan ésszel számítani, hiszen annyit már a legtöbb állampolgár is tud, hogy a fegyveres rablás, amit a riasztó jelez, életveszélyes. Tehát ha hallja, ak-

ez sem rettentí meg a potenciális bűnelkövetőket? Nem gondolják meg előtte tettüket?

— Ez a legrosszabb, ami csak lehetséges. Gondoljuk át az ő szemszögükből a helyzetet. Aényt, hogy postarablást kíséreltek meg, csaknem ugyanúgy keményen büntetik, mintha végre is hajtották volna tettüket. Néhány év a különbség. Mit gondol, miért volt a nagy lövöldözés Nyíregyházán, s a túszzsedés, ha nem ezért? „Mert most már mindegy, nem állunk le, benne vagyunk, hiszen így is, úgy is, elmeszelnek bennünket.”

— Nem adnak tehát lehetőséget az akció közbeni mérle-

gelésre. Holott itt még sok minden eldőlhetne. Az előbb említett nyíregyházi ügy, szerencsére, szépen megoldódott. A pénz is meglett, a túszt is ép bőrrel megúszták.

— De — ha megengedik — én másképp prognosztizálnám a jövőt. A szervezett bűnözők még mindig úgy vélik, hogy a posta kínálja a legnagyobb zsákmányt és jelenti a legkisebb kockázatot. Tehát nem mondanak le róla, még akkor sem, ha emberhalál is kerül a mérleg serpenyőjébe. És őket nem érdekli, hogy a maguk embere, vagy egy ártatlan ember kerül át a másvilágra. Csak a

pénzre, a milliós zsákmányra összpontosítanak. Nem telik bele sok idő, egy nagy fogás felpeszdití őket, s aztán következnek a rémfilmekbe illő esetek.

— Ezek szerint vége a békés polgári milióknak?

— Már régen. Csak az intézményi szemlélet sugallja, hogy ez megváltozhat. A pénz hatalmat jelent és a hatalom pénzt, akik erre áhítoznak, azok semmitől nem riadnak vissza. Sőt, fokozzák akcióik hevesységét. Erre kell számítani. Ez ellen kell megteremteni a hatékony személyi és vagyonvédelmet.

Ács Jenő

Pénzt!... — kiáltja az álarcos bandita

Igen, az voltam, egy életen át. Ifjú emberként, amikor hetente röpittem haza leveleimet a szegedi szülői házba, lehetőleg életem minden fontos, vagy annak vélt eseményéről híven beszámolvá, azt hittem, boldoggá teszem édesanyámat. És milyen nagy volt a csalódásom, amikor egyszer, ritka otthonléteim egyikén, azt mondta édesanyám:

— Kisfiam, ha meg nem hagszol, mondok valamit.

— Mit mondasz, édesanyám? Ki vele, hadd tudjam meg én is! Csak nincs valami baj? — rettentem meg, mert anyám nagyon szomorúan nézett rám.

— De bizony, nagy a baj — felelte könnyekkel a szemében az én jó édesanyám.

— Mi a baj?

— Hát a leveleid...

— A leveleim? — álmélkodtam, s nem tudtam elképzelni, hogy mi baja lehet a leveleimmel. Hiszen nagyon büszke voltam arra, hogy lám, milyen jó fiú is vagyok én, milyen sűrűn írok szüleimnek.

— Azok! — vált dacossá a hangja.

— De hiszen mindenről beszámolok neked — öleltem át és megcsókoltam. Vagyis védekeztem. S magamban azt kutattam, hogy ugyan mivel haragítottam meg édesanyámat. Ráadásul minden levelet neki írtam, ő vette ki a postaládából,

Jó hírek postása voltam

ő olvasta el előbb magának, s aztán ha apu hazajött a munkából, megkérdezte.

— Na, írt-e a fiunk?

Anyámmal a kertben ültünk, a rózsái között, ahová csak ritka, szent alkalommal ült ki, leginkább, ha otthon voltam, s átláttak a szomszédok a kerítésen.

— Látod, éppen ez a baj. Apád hazajött a munkából, s azt kérdi, hogy írt-e a fiunk? Mi van a levélben? És én akkor teszem, hogy nem találok a leveledet, s elmesélem neki a híreket. De csak a jó híreket... Mi már öregszünk, kisfiam, már mi nem akarjuk hallani a rosszat. Jegyezd meg, kisfiam — haláláig kisfia maradtam —, hogy nekem, nekünk te csak a jót írd meg. A szépet. A sikereidet. És ne a rosszat: a bajaidat, a kudarcaidat, a bánatodat, a pénztelenség, a gyötrelmeidet. Én csak arról akarok tudni, hogy sikeres vagy, hogy téged mindenki szeret, hogy az írásaidat közlik, hogy... Ugye, megértettél?

— Persze hogy megértettem édesanyámat. És ettől kezdve csak a jó hírek érkeztek haza. Én a jó hírek postása lettem. A leveleimben soha semmi

olyat nem írtam, ami elszomoríthatna volna szüleimet. Anyám számon tartotta megjelent írásaimat, küldtem hát haza megjelent verseimet, tárcáimat, cikkeimet. Eldicsekedtem, hogy hamarosan új könyvem jelenik meg, s ettől kezdve csak azokat a kritikákat, recenziókat küldtem haza, melyek jót írtak rólam és könyveimről. Anyám ettől kezdve ragyogott, már nem csak a Pistájának — vagyis édesapámnak — mutatta büszkélkedve leveleimet, hanem a szomszédoknak is.

— Írt a fiam... — vitte szét a hírt a Sárosi utcában —, új könyve jelenik meg...

És soha nem tudta meg, hogy karamboloztam, a más hibájából persze, hogy kórházban voltam rendetlenkedő szívemmel, s azt hitte, azért fogytam le, mert tetszeni akarok a nőeknek, s nem azért, mert szigorú diétára fogott az orvos, s különben is, az ilyen hírek utólag már nem annyira fájdalmasak, mint a történések pillanataiban.

— Hogy lehet ez — kérdezte egyszer novérem, a kedves Klára, akinek mindennapjai, szomorúsága, veszedelmei, válása mind-mind szüleim látókörében zajlottak —, hogy lehet az,

testvérem, hogy nálatok mindig csak jó történik? Hogy lehet ez?

Nem árultam el neki édesanyám titkát.

Hiszen ez már az én titkom is volt.

S ez volt édesanyám legnagyobb tanítása. Most ezt alkalmazom a fiammal. Persze, tudom, hogy végzetes struccpolitika ez, de mit csináljak, egyre nehezebben viselem el a rossz híreket ontó világot. Bekapcsolom a televíziót, s látom, hogy lőnek, robbantanak, kivégeznek, túszt ejtenek, hogy tombol a hurrikán, autóbalesetek az országutakon, hát kell ez nekem? Hallgatom, s meglehetősen rendszeresen a rádió krónikáit, András fiam kedvéért, aki hol műsorvezető, hol riportert, s megkérdi telefonon néha-néha: hallottál, apa? Hallottalak, felelem ilyenkor.

Hallgatom a rádiót, így előtlenek a világ szennyes hírei is. És a televízió is.

Hanem megtanultam védekezni.

Nézem a televízió egyes adását, és ha valami nagyon nincs a kedvemre, hát gyorsan átkapcsolok a kettesre. Ha már nem bírom elviselni egyik vagy másik riportert kekeckedő kérdése-

it, onnan is tovább kapcsolok. És belenézek a SAT 1-be vagy az RTL műsorába, megnézem, mivel szolgál a Sky, a Super vagy az osztrák adó, bizony, ijedten kapcsolatok összevissza, mert a világ megbolondult mára, háborúk, menekülők, összezsapások, véres sebesültek, bombázások, égő városok kerülnek a világ képernyőire, akárhol és akármit is nézek.

És anyámra gondolok.

Hallom a hangját, amint sutogja:

— Csak a jót írd meg nekünk, kisfiam!

És én ezt kinek mondjam? A világ egyre barbárabb, egyre durvább, egyre kegyetlenebb! Sajnos vagy hála Istennek, de nem tudom nézni a szarajevói véres felvételeket, az azeri — örmény öldökléseket, az eget átkozó asszonyokat és a síró gyermekeket. De nem tehetek semmit. Behunyom a szemem és átkapcsolok egy békésebb világba.

Ha van békés világ még valahol.

Ha elmenekülhet az ember a kínzó, töprengő gondolatai elől. Tudom, nincs menekvés. Tudom, hogy a világ és benne mi,

emberek, védtelenek és menthetetlenek vagyunk. Meddig? Most már mindig így lesz?

Ezentúl mindig így?

Én persze megtehetem, hogy elmenekülök a világ mai, sajtó és kínzó kérdései elől. Én visszamenekülhetek kedvenc korszakomba, a 16. és 17. századba. A történelemben bújok el. A múlt évben Balassi Bálint korába menekültem, az idén meg Liszti László korába, meg Vitézy István korába, meg a Wesselényi — Zrínyi — Frangepán-összeesküvés korába menekülök. Most éppen Kabold várában járok, ahol 1670-ben Kéry Ferenc elárulta a császár ellen összeesküvőket, s feladta a nála rejtőzködő Zrínyi Pétert és Frangepán Ferencet. Ezért a tettéért évek múlva grófi címet kapott, de a szerencsétleneket egy esztendő múltán Bécsújhegyen kivégezték.

Na hiszen, szép menekvés ez! Az a kor se volt jobb a mai-nál. Se itt, se ott, nincs menekvés!

De ezt már nem írhatom meg édesanyámnak, fekszik a szegedi Dugonics temetőben, és nem hallja a rossz híreket. Már nem írok neki levelet, már nem vigasztalhatom meg szép és jó hírekkel hetente.

A menekülés volt édesanyám titka. Menekülés a rossz elől.

És én hová meneküljek a világ hírei elől?

Takács Tibor

Egy emlékezetes nap

A Nyugati pályaudvar előtt igyekszem a lépcsőkön lefelé. *Csakas Zoltán* minőségi telefonfülke-ellenőrrel úgy beszél-tük meg, hogy nyolc órákor az aluljáróban találkozunk. Én, a Max Kft. telefonfülketisztaság-ellenőre Zoltánnal kettesben először dolgozom. Előzőleg már találkoztunk, akkor Zoltán még tanulta a teendőket... Megyek. És egyszer csak valaki a vállamra tapint. Jobbra nézek, s Zoltán mosolyog rám. Megállni lehetetlen. Előttünk és mögöttünk is az emberek sietősen lépnek. Lent félre állunk és üdvözljük egymást.

Csakas Zoltán, huszonegynéhány éves barna hajú fiatalember, kinyitja a táskáját, és a területet jelző papírt nyújtja a kezembe. Kíváncsian olvasom az utcákat... Nagy terület. Ötven-egynéhány telefonfülke. A papírt visszaadom Zoltánnak. Aztán elindulunk a másik oldal felé. Alig megyünk néhány lépést, Zoltán megáll, feljajdul, és a kezével mutat előre. Az oszlop mellett borzas fejű, középkorú férfi fekszik széttárt karral. Zoltán idegesen topog, és sajnálkozva mondja: „Szegény ember, talán már nem is él”. Forgolódik, tekinget. Két rendőrt lát a telefonok előtt. Szalad hozzájuk elmondani, mi van az oszlop mellett. A bajuszos őrmester tenyerét Zoltán vállára teszi és somolyogva beszél...

Zoltán jön, legyint, és nyugodt hangon mondja: „Ez egy részeg. A rendőrök már hívták a mentőket.” Igyekszünk fölfelé a lépcsőkön a Váci útra. Sokáig szótlánul megyünk. Befordulunk a harmadik utcába, és hal-kan magyarázom Zoltánnak: „Ennek a területnek itt van az első telefonfülkéje, a Radnóti Miklós utca 11.-es számú ház előtt...” Zoltán ráemeli tekintetét, és fennhangon mondja: „Radnótinak szeretem a verseit! Nekem a legszebb verse... — közelebb lép és úgy kérdezi — Elmondhatom? — Határozottan felelem: „Hallgatom!” — Tekintetünk összefut.

Zoltán szemében fény csillan, és mondja a verset: „*Levé! Megkaptad Kedves a levelem? Látnod én magamat temetem: Fehér lapokat írok tele. Amikor zokognom kellene. Azon, hogy te nem vagy itt velem. Tépd össze Kedves a levelem. Jer már haza, hiszen úgy várlak...*”

Megállunk a telefonfülke mellett. Abban a pillanatban mögöttünk öblös férfihang kiabál: „Félre az utamból! Telefonálni akarok!” Zoltán megijed, és a fal mellé ugrik. Melléje lépek, és nézzük a szőrös, részeg férfit. Imbolyogva topog a fülkében, és vájja a zsebeit. Majd az üvegre billen, és kapaszkodik a telefonba. Sokára kitárja a fülkeajtót, és kifele tántorog. Megemeli a fejét, és azt ordítja: „A kocsmában a bitang banda kizsebelt”. Krárog, köp. Aztán tántorog a Váci út felé.

S hogy szabad a fülke, elkezdjük a munkát. Nézzük a fülke külső tisztaságát. Elfogadható. Zoltán belép a fülkébe, a tekintetét lassan körbe viszi. Itt is rendet lát. Majd leemeli a kézi-beszélőt és hallgatja. A *té-hang* él. Visszateszi. Leguggol, kinyitja az ajtót, és a kiskönyvbe beírja az ellenőrzést.

Az Újlipótvárosban általában kevesebb rombolást találunk. Esetleg üvegtörést vagy záródást. Mert külföldi pénzt dobnak be...

A Vág utcában a fülke mellett percekig topogunk. Bent fehér hajú, idős hölgy térdepelve lapozgatja a telefonkönyvet, ráhajol és nézegeti. Végre föl-emeli tekintetét, és néz kifelé. Zoltán sejtja a bajt, a fülkeajtót kinyitja és meleg hangon ajánlkozik: „Szívesen segítek! Milyen nevet tetszik keresni? Esetleg irodát vagy üzletet? Tessék mondani!” A fehér hajú asszony kapaszkodik a könyvtartóba, s megpróbál fölállni. Zoltán lehajol és segít, megfogja a hölgy karját, és lassan egyenesbe emeli. A fehér hajú asszony sípoló hangon lélegzik, néz Zoltánra és köszöni a segítséget. És mondja a nevet, akit

keres, s az utcát és a házszámot is. Zoltán fúrge kézmozdulatokkal hajtogatja a telefonkönyv lapjait. És csakhamar hangosan olvassa... A fehér hajú asszony mosolyog, tenyerét összecsapja, és kedves szavakkal hálálkodik.

A Dráva utcában a telefonfülke előtt sorban állnak. Itt még két forintért lehet telefonálni. Nézzük a fülke külsejét. Rendben van. Zoltán bekucskál, bólint. Megyünk tovább. A Ronyva utcában kegyetlen rombolást találunk. A piros telefonkészülék oldalát összetörték, a számtárcsa és a kézi-beszélő hiányzik. Zoltán mindent beír a kis könyvbe.

Melletünk középkorú, köpcös férfi áll, és kimeredt szemmel nézi a tönkretett telefont. Mérgesen rázza a fejét, nagyot fúj és fennhangon átkozza a bűnösöket.

A Hegedűs Gyula és Tutaj utca sarkán rózsaszínű ikerfülke áll. Zoltán ellenőrzi a külső részt. Én — most már — fáradtan támaszkodom. Zoltán azt mondja: „A másikban beszélnek. Utolsó fülke. Várakozunk.” Bólintok, és nyitom neki a fülkeajtót. Közben a túlsó ajtó csapódik. Nézek arra. Szürke kabátos hölgy siet a Tutaj utcába, kezében fekete retikül. Az ajtózörgést hallja Zoltán is, s már megy is oda. Utánacmogok, fogom az ajtót és nézek befelé, látom: a telefon te-
tejről Zoltán barna pénztárcát vesz a kezébe. Szó nélkül fordul kifelé, és szalad a hölgy után. Kijebb lépek, és várom. Nemsokára megáll előttem, liheg, és a ház sarkához támaszkodik. Nézem, és kérdezem: „Megköszönte?” Köhint. Még egyet. Egyenesbe áll, szemöldökét följebb húzza, és büszke hangon feleli. „Meg! De nem is akárhogyan. Azt mondta: Köszönöm a szíveségét! Áldja meg érte az Isten!”

Pillanatnyilag nem tudok megszólalni. Melléje lépek, jó érzéssel átölelem a vállát, és magamhoz szorítom.

P. Kovács János

BENCZÚR-NAP

Randevú a Postás Művelődési Központban
Szeptember 5-én, szombaton 9—22 óráig:

Ismerkedés a művelődési központtal, évadnyitás.

Műsorok a szabadtéri színpadon:
10 órákor: SZANDI- és VIKI-KONCERT,
15 órákor: OPERETTGÁLA,
19 órákor: NOSZTALGIATÁNCST.

A nyitott napon látogatóink személyesen tájékozódhatnak az új évad tanfolyamairól, klubjairól.

Délelőtt lesz még *kertbarátok termékbemutatója, játszóház, délután természetgyógyászati tanácsadás, pszichotrénings-bemutató, gitárkoncert, táncbemutató.*

Az új évadban induló tanfolyamok, foglalkozások

GYERMEKEKNEK

Szeptember 20-tól, kéthetente, vasárnap 10 órától:
JÁTSZÓHÁZAK (belépődíj: 30 Ft/alkalom);
SZOBRÁSZKÖR keddenként 15—18 óráig (2100 Ft/évad);
NYELVTANFOLYAM óvodásoknak és általános iskolásoknak hetente egy, ill. két alkalommal (60 órára 1900 Ft, 120 órára 3800 Ft);
Mozgásfejlesztő GYERMEKTORNA hétfő délutánonként (4—7 éveseknek 1400 Ft, 8—10 éveseknek 2800 Ft).

NYELVTANFOLYAMOK

Angol és német kezdő, középközép és középhaladó szinten, hétköznaponként 16.30—19 óráig (100 órára 4800 Ft).

MŰVÉSZETI FOGLALKOZÁSOK

Bizonyítványt nyújtó szakképzettséget igazoló VIDEOMŰSOR-KÉSZÍTŐI ÉS -SZERKESZTŐI TANFOLYAM szombatonként 9—17 óráig (Részvételi díj: 10 000 Ft);
ALAPFOKÚ FOTÓ- ÉS VIDEOTANFOLYAM keddenként 17—19 óráig (Részvételi díj 900 Ft);
FOTÓ- ÉS VIDEOKLUB csütörtökönként 17—19 óráig (1200 Ft/évad)
KÖZÉP- ÉS FELSŐFOKÚ KÉPZŐMŰVÉSZETI TANULMÁNYOKRA ELŐKÉSZÍTŐ TANFOLYAM szombat délelőttönként (tandíj: 2800 Ft, illetve 5000 Ft);

ZILAHY GYÖRGY KÉPZŐMŰVÉSZETI STÚDIO keddenként 18—21 óráig és szombaton 14—20 óráig (4500 Ft/évad);
TÁRSASTÁNCNANFOLYAM kezdő és haladó szinten. Foglalkozások hét végén, csoportbegosztás szerint (900 Ft/3 hónap).

KERTÉSZKEDÉS

KÖZÉPHALADÓ DÍSZNÖVÉNYKERTÉSZETI TANFOLYAM csütörtökönként 17—20 óráig. (Tanfolyami díj: 3000 Ft.); KERTBARÁTKLUB minden hónap második és negyedik hétfőjén 17 órától. (Tagdíj egy évre: 300 Ft, nyugdíjasoknak 100 Ft.)

TERMÉSZETGYÓGYÁSZAT

ALAPFOKÚ RADIESZTÉZIA- és TERÁPIÁS JÓGA-tanfolyamok csütörtökönként 18—20.30 óráig. (Részvételi díj: 1800 Ft/tanfolyam.)

TANFOLYAM HÖLGYEKNEK

GYORSÍRÁS heti 2 x 3 órában, hétköznapokon 17—19.30 óráig. (Részvételi díj: 11 200 Ft.);
SZABÁS-VARRÁS tanfolyamok heti 4 órában, péntekenként 16.30—19.30 óráig. (Részvételi díj: 100 óras, oklevelet nyújtó tanfolyamra 5000 Ft, 60 óras tanfolyamra 3000 Ft);
KONDITIONÁLÓ TORNA kedden és csütörtökön 16, 17, ill. 18 órától (500 Ft/hónap);
A zárójelben megjelölt részvételi díjak csak postai, távközlési és műsorszóró dolgozókra vonatkoznak.

AZ ERKEL FERENC ZENEISKOLA

a következő szakokra hirdet felvételt:

KLASSZIKUS TANSZAK:
zongora, gitár, harmonika, ének, ének korrepetíció. Kiegészítő szak: szolfézs, zeneirodalom, 6 éves kortól zenei előképző.

JAZZ-TANSZAK:
zongora, gitár, bőgő, basszusgitár, szaxofon, klarinét, dob, ének, jazz-pop (zongora, gitár, szaxofon, dob). Kiegészítő szak: elmélet, irodalom, zenekari gyakorlat.

A tanfolyamokról és zenei képzésekről a 121-7334-es telefonszámon lehet érdeklődni.

A múlt hagyományainak továbbélése

Gyermektábor a Balaton mellett

50 évvel ezelőtt, 1942-ben kezdte meg a Magyar Kir. Posta azt a gyermeküdvöltetési formát, amelyben különböző intézmények által fenntartott üdülőtelepeken bérelt szobákat a nyári szünidőben, postás szülők kiskorú gyermekeinek nyaraltatására.

Ezt a szép és a dolgozókat segítő hagyományt őrizte meg és fejlesztette tovább a Távközlési Oktató Központ, melynek vezetői immár második éve a káptalanfüredi gyermekparadicsomban — a kispesti önkormányzat által működtetett gyermekgyermektáborban — bérelnek faházakat, ezzel oldva meg a gyermekek nyaralását, a szülőknek pedig ez idő alatt a nyugodt munka lehetőségét. A Balaton partjától nem messze, a hegyszőlő, a fák között — a

természetes környezetet meghagyva — terül el ez a tábor, ahol 4 és 12 személyes faházakban fiúk és lányok, kicsik és nagyok éjszakára egymástól elkülönítve, nyugodt körülmények között nyaralhatnak.

1992. július 7—16. között 28 gyermek és 3 felnőtt a TOK szakmai vezetésének és a szakszervezet segítőkészségének köszönhetően 10 önfeladattal, boldog napot töltött el ebben a vad romantikát nyújtó táborban. A Balaton és az azt szegélyező hegyek jó és kevesebb jó időben egyaránt szórakozási lehetőségeket adtak a gyermekeknek. Az a tény, hogy a tábor Balatonalmádi és Alsóörs között van, magától kínálja a két közeli helység, valamint Balatonfűrés és Tihany felkereséshelygyógyadalom, a fák között — a

és az őket táboroztató felnőttek kihasználják a táj adottságait, és nagy kirándulásokat tettek a környező üdülőhelyekre, illetve élvezték a Balaton enyhet adó hús hullámain.

A vidám élményeket: a vízbiklizést, a csónakázást, a palacsintasütést, a fagyaltozást, az esti sétákat és az esti fürdést, a díszköt, a hajókirándulást, a balatoni naplementét a gyermekek nemcsak a szívükben, hanem az itt készült fotókon is megőrzik, hogy majd felnőttként elmondhassák:

„Volt egyszer, 1992-ben egy TOK-tábor, valahol Káptalanfűrészen, a Balaton partján, ahol nem volt kötelező részt venni a programokban, és mégis annyi minden történt velünk”.

— rákóczi —

Országjárás

Leányfalu

Nincsenek irigylésre méltó helyzetben Leányfalu postásai. Nyáron — különösen olyan nyáron, mint a mostani — saját levükben főhetnek az országút menti hivatalban, télen meg a kevés számú fűtőalkalmatosság mellett didereghetnek, a nagynak még jóakarattal sem nevezhető helyiségekben. Bővítési lehetőség pedig egyszerűen nincs, úgyhogy *Hlatki Pál* hivatalvezetőnek nem az egykori tervező a főkedvence. *Fitz Lászlóné* még azt is hozzáteszi, hogy a falusi kisegítő iskolához hasonló összeültetés a nyári helyettesítőkkel beláthatatlan keveredést, hibákat „eredményezhet”. S hogy szoktak-e panaszkodni? Hát szoktak bizony, de ez legfőképp a levelezés szintjén zajlik, pontosabban *Hlatki Pál* ír, aztán várja a választ, mely vagy jön, vagy nem. A megválaszolatlan levelekben különösen az igazgatóság munkagazdasági osztálya jeleskedik, s azt már csak én teszem hozzá, hogy az alig pár méterre

foló Dunába bedobott palackpostának is több foganatja lenne.

Arra a kérdésemre, hogy gondjaikkal miért nem fordulnak a szakszervezethez, egyszerű és tömör a válasz. Nem tagjai a szervezetnek. Egyikőjük sem. Elgondolkoztató mindenestre. Egy biztos, mindenkinek szíve joga, tag-e vagy nem, indokuk jogosságát én nem kérdőjelezhetem meg. Így aztán hadakoznak, ahogy tudnak. Többek között a polgármesteri hivattal is, mely miután a telek, illetve az épület postai tulajdon, felújításra, tereprendezésre nem ad egy árva fityinget sem. Miért is adna, de azért valamilyen megoldást feltétlenül találni kellene.

Mert a posta amúgy szép, s főleg ilyenkor nyáron, igen nagy forgalmú, s bőven akad — főként a jó parkolási lehetőség miatt — „átmenő” ügyfél is, a közeli, 1000 férőhelyen felüli kemping vendégeiről nem is beszélve.

Befejezésül, bár Budapest s a központ kilométerben közel van, de valójában igen távol...

kaszálják, még akkor sem, ha ezért két vagy három sorszámmal előbb lépnek a telefonvárosi listán. Véleményük szerint, ha az udvaron pompázó dudva akkora lesz, mint a hivatal melletti „telefontorony”, akkor lesz automata központ városukban. Elég hosszú várakozás lesz, mit mondjak...

Béres Mihályné, dabasi kszb-titkár mindezeket nem kommentálja, inkább a hivatalban rendszeresített „egyenruha” felsőrészét is felveszi egy fénykép kedvéért, s a hét végi, immár hagyományos szakszervezeti találkozó jónak ígérkező programjáról beszél. Meg arról, hogy az ilyenkor nyilvánvaló érdeklődés egyáltalán nem egyedi jelenség. Egy percre sem kell attól tartania, hogy az általa meghirdetett, szakszervezeti kérdéseket tárgyaló találkozón az üres falaknak tart beszámolt.

S aki ezt nem hiszi, az járjon utána, vagy költözzön Dabasra. De javasolom, a főúton lévő ingatlanközvetítőt telefonon még véletlenül se keresse a már korábban ismertető okok miatt. Bízni azért lehet, s miért ne?

*

Zirc

A zirci postahivatal ifjú vezetője, *Némethné Kovács Judit* sohasem hallott lapunkról, így aztán kicsit körülményes, míg elmagyarázom, mi jövelelem célja. Amúgy nagyon kedves, persze, hogy szakszervezeti tag, sőt dolgozóinak több mint 60 százaléka is az. Egy éve vezető — postaforgalmi főiskolát végzett —, férje Veszprémben osztályvezető, nagyon szeret itt élni, s szemmel láthatóan az ifjúság derűjével szemléli a dolgokat. Azt is, hogy az eddig Zircbe tartozó községek egyre másra az önállósodás útjára lépnek, s ez nyilván érinti az eddig ide tartozó hivatalokat is. Tulajdonképpen egyetlen kritikái megjegyzést tesz: érzése szerint a posta és a távközlés között nem harmonikus a kapcsolat, mert mindkét cég mást akar. Hogy mi ez a „mást akará”, azt már nem részletezi, én meg nem erőltetem. A hivatal forgalma jó, köszönhetően a környék változatlan idegenforgalmának, s a környező üdülők

gyűlés június végén elfogadta az alapítvány létrehozásához szükséges törvényt, és ezáltal elhárultak a jogi akadályok a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány létrehozása előtt. Az alapítók szándéka szerint az Ön által vezetett üdülő is az alapítvány tulajdonába kerül. Az üdülő további hasznosításáról az alapítvány kuratóriuma dönt majd.”

Hogy miként és hogyan, arról természetesen a levél folytatásában egy árva szó sincs, csupán egy kérelem, hogy a nevezett tegyen meg mindent a továbbiakban is, aztán majd meglátjuk. Természetesen arról sem, mit tegyen akkor, ha egy napsütötte délelőtt egy kedves úriember kopogtat majd az üdülő irodájában, átnyújt egy megbízólevelet, s attól kezdve több mint 22 éves, tisztességgel végzett munkája jutalmul Kacsala István talán még megíhat egy kávét, aztán melleg kézfogás után mehet isten hiral. Ha különös szerencséje van, talán még egy köszönőlevelet is kap *dr. Surján László* miniszteri aláírásával, de tartok

beutaltjainak lankadatlan levelezőlap-írási kényszerének. Csak telefonálni ne akarjanak, mert az bizony nem tartozik a derűs foglalatosságok közé. Ha valaki gonoszkodni akarna, könnyen mondhatná: legyen ez az ő gondjuk, de ki akar itt gonoszkodni? Rádásul minek is?

*

Erre valójában *Kacsala Istvánnak*, a zirci postásüdülő vezetőjének lenne oka, ha másért nem, hát a magyar nemzeti üdülési előkuratóriumának levele ürügyén. Fogalmazhatnék úgy is, ez egy nagyon kedves, simulékony biztatás arra, hogy ha van ideje, kezdje meg saját sírjának megásását. Idézném a levél lezáró sorait:

„Mint Ön előtt is ismeretes, hogy évek óta folyik a korábban SZOT Üdülési és Szanatóriumi Főigazgatóság kezelésében lévő üdülővágyon alapítvány keretében történő hasznosításának előkészítése. Az Ország-

koznék, ha jövőre annyi igénylő lenne, hogy egy évtized is kevés lenne kielégítésükre.

Ha jövőre is azon postások tulajdona marad, akiknek elődei a 30-as években építették, hasonlóan, és majd egy időben a Benczúr utcai Művelődési Központtal, vagy a nyíregyházi postás altisztek téglajegyiből létesült művelődési központtal.

De jöhet bárki, egyet semmiképp sem tehet: az olyan formájú profitérdekeltségre való átváltást, mely ideig-óráig az ő meggazdagodását szolgálja, tönkregyilkol több évtizedes hagyományt, aztán fűtül az egésze, mert megteheti...

A jelenlegi helyzet Kacsala István szerint az, hogy senki sem tud semmit. Azt pedig szinte szemérmesen mondja, hogy a szakszervezethez való tartozása az rt.-hez tartozó kollégáival szemben pénzben kifejezve alapos hátrány, százalékosan mintegy 50 százalék éven te.

Búcsúzóul még arról váltunk pár mondatot, hogy milyen a ház kihasználtsága, mert engem kegyetlenül bosszant a sok hasonló adottságú létesítmény értelmetlen Csipkerózsika-álma. A kapott adatoktól nem lettem vidámabb. Három éve májustól szeptemberig tíz turnus üdült, jelenleg mindössze öt!

Köszönhető ez az akkori 1,1 milliárd forintos állami támogatásnak, a mostani egymilliárdot sem elérővel szemben. S hogy azóta legfeljebb a szódabikarbóna lett olcsóbb — talán az sem — mindenki által ismertes.

Nagyon szomorúan búcsúzom, mert a tehetetlenség érzését nehezen viselem el, s megértem azokat az embereket, akik sok évtizedes munkájuk eredményét féltik, s meggyőződésük, az évtizedek alatt itt üdülők vidám hangulatát sem akarják elveszíteni.

*

A felnőttüdülőtől alig pár percnyire található a zirc-tündérmajori postás gyermeküdülő, 110 gyermek kétételes bol-

dogságának — egykori vadász-kastélyból kialakított — valóban tündéri nyaralóhelye.

A bejárat melletti homokozóban 350, sárgabóbából készített, gyermek álmotdinosza-urusz fogad. Készítőjük Kacsala István két unokája, s egy Ágnes nevű budapesti kislány, aki egy szemüveges kisfiú társaságában éppen rakétakilövő állomás felépítésén munkálkodik. A többiek kirándulnak, mert az üdülő kétételes programjába nemcsak az itt-tartózkodás fér bele, hanem kirándulások, múzeumlátogatás is. A Kacsala fiúk természetesen nem beutaltak, édesanyjuk az üdülő vezetője, és a már korábban említett 110 gyermek napi gondjain túl 21 fő családos beutalt felhőtlen örömeinek gondozója is.

Az üdülő felszereltsége majdnem tökéletes, bár most gondok támadtak az „uszodácska” üzemeltetésével, s ha rajtam múlna, habozás nélkül kivágnám a videomagnót, de ha belegondolok, nincs igazam. Mert ottjártamkor 35 Celsius-fokos meleg volt, de mit csinálnak a gyerekek, ha balsorsukra szakad az eső?

Válasz helyett Anna asszony megmutatja a pici kézműves-műhelyt, ahol az előző turnusok jópofa alkotásai láthatók a tűzománctól a gyöngyfűzésig. Azt is elmondja, aki itt unatkozik, nagyon furcsa gyerek lehet. S milyenek a gyerekek? Válogatások a táplálkozásban, unottak, kötekedők? Az általános tapasztalat szerint nem. Egy-két ilyen eset is előfordult már, de nem ez a jellemző. Nyilván nem véletlenül, mert a menüt a tapasztalatok alapján alakították ki.

Az a gyerek pedig, aki itt, ebben a kristálytiszt levegőben nem farkaséhes, talán még meg sem született. Bizom benne, hogy a gyerekek legalább az esti szalonnasütés emlékeit viszik majd tovább életükben, éppúgy, mint az egri nyugdíjas-klub tagjai. De erről egy másik riportban olvashatnak, s kérem, higgyék el, a párhuzam csöppet sem véletlen.

Eger

Kecskeméti kiránduláson vettem részt az Egri Postás Nyugdíjasklub tagjai, akik e látogatás után kitörő örömmel fogadták pár héttel később az egri Szépasszony völgyében rendezett szalonnasütésükön megjelenő *Bicskeiné Nagy Kingát*, a kecskeméti kszb-titkár, és *Paprika Pétert*, a szegedi munkavédelmi előadót, aki Kecskeméten idegenvezetőjük volt.

Hogy mi köze van egy munkavédelmi előadónak az egri nyugdíjasokhoz, azon teljesen fölösleges meditálni. Talán csak annyi, hogy a viszontlátogatások megtanítsák az egri nyugdíjasokhoz, azon teljesen fölösleges meditálni. Talán csak annyi, hogy a viszontlátogatások megtanítsák az egri nyugdíjasokhoz, azon teljesen fölösleges meditálni. Talán csak annyi, hogy a viszontlátogatások megtanítsák az egri nyugdíjasokhoz, azon teljesen fölösleges meditálni.

Itt viszont inkább a puszkahajingálása folyik, s a nagyszerű kecskeméti nap felidézése: látogatás a polgármesteri hivatalban, a színházban s a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézetben, a nagytemplomban, s a postán elköltött finom ebéd emléke. S a szereteté, melyet fiatal emberek adtak „öreg”

postásoknak. Ez pedig semmivel sem mérhető...

S mielőtt bárki azt gondolná, az ilyen jellegű találkozók csak a gyomor környékének kielégítését szolgálják, alaposan téved. A Szépasszony völgyének fái alatt felmerült egy olyan igény is, melyen nem árt elgondolkozni. Nevezetesen az, hogy nem ártana, sőt üdvös lenne Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves megyében postás nyugdíjasházat létesíteni. Legkevesebb 100 idős ember gondját oldhatná meg a pénzügyi feltételek tisztázása után. Félreértés ne essék, nem sátorban, pusztá földön tengődő emberekről van szó, „csak” egyedül élőkről, támogatásra szorulókról.

A *Sztahura Lászlóné* és *Kis József* tszb-titkároknak felvetett ötlet — úgy érzem — túlmutat az itteni megyék gondjain.

Fogalmazhatnék úgy is: biztosan máshol is jelentkező igény. Megpróbálunk utánanézni...

S ha valaki ezen elcsodálkozik, meg azon, hogy miért írunk annyit a nyugdíjasokról, kérem, gondoljon arra, hogy hány postás nyugdíjas él az országban, és majd mindnyáján tagjai szakszervezetünknek!

— veégh —

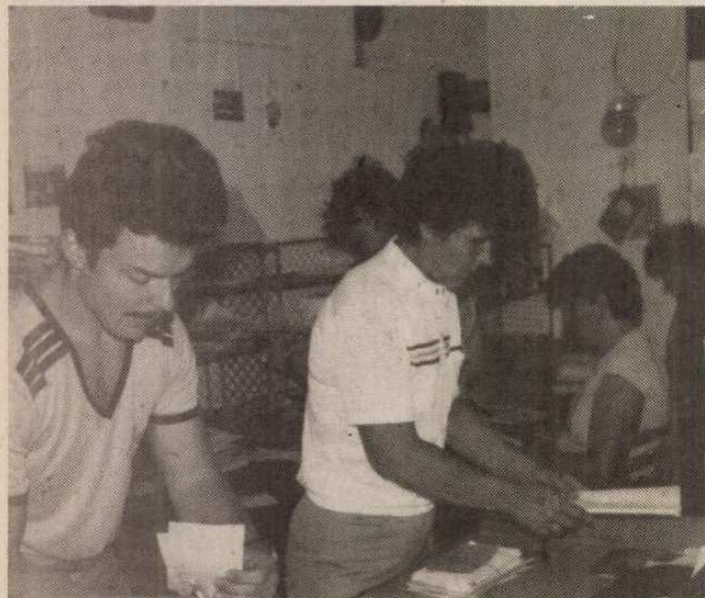

Dabas

Lakrovits Gyuláné, a dabasi postahivatal vezetője ha nem volna oly szerény, mint amilyen, alighanem ritka jubileumot ünnepelhetne. Nem azért, mert 1980 óta vezetője a hivatalnak, ebben nincs semmi szenzáció, de az már igen, hogy elődje a férje volt, még korábban férjének az édesanyja, s ha e szolgálatban eltöltött éveket összeadnánk, olyan szám jönne ki, hogy rögtön gyűjtésbe kezhetnének egy akkora, de akkora ünnepi torta megvásárlásához, amekkora talán nincs is.

Gond azért van, de erről ő aztán igazán nem tehet. Egyszerűen azért nem, mert a posta pártsemleges — mondjon bárki akármit —, s az alig 5 éve várossá előlépett Dabas olyan minipolitikai csatározások színtere, melyhez csatlakozni felér egy istenkísértéssel. Meg főlőseges is.

A város MDF-szervezete egy hónappal ezelőtt felhívással

Avagy magyarul tudni kell

fá-tól fű-ig

<i>Helytelen,</i> vagy kerüljük a használatát	<i>Helyes,</i> vagy alkalmazzuk gyakrabban
<i>fáradtság-fáradtság</i> Nem sajnálja a fáradtságot.	Nem sajnálta a fáradtságot. Nem sajnálta a fáradozást. Nem bánta a fáradtságos munkát.
Munka után fáradtságot érzett.	Munka után fáradtságot érzett. Munka után fáradt volt.
<i>fázis</i>	Kimerült volt a munkától. szakasz, korszak, stádium, mozzanat, ütem, időszak, időtartam, de: szaknyelvben helyes;
<i>feladat</i> feladatot jelent feladatot képez feladatként jelentkezik	feladat (így egyszerűen!), feladat (a) számára, feladata van,
<i>felé</i> Javasolta a posta-vezérigazgató felé. Eszrevételezte a polgármester felé írásban is. A rendőrség felhívást intézett a lakosság felé.	Javasolta a posta-vezérigazgatónak. Eszrevételezte a polgármesternél írásban is. A rendőrség felhívást intézett a lakossághoz. A rendőrség azt kéri a lakóságtól, hogy ... magyarázat: ezek a példák szerényebbek és kevésbé hivataloskodóak
<i>féleség</i> áruféleségek	áruk, árufajták, árucikkek, termékek,
szolgáltatásféleség	szolgáltatás(ok), szolgáltatásfajta;
<i>felfektet</i>	
ügyintézőlapot	megírja az ügyiratot,
ügyiratot, aktát	ügyintézőlapon ír/dolgozik,
nyilvántartást	vezetni kezdi a nyilvántartást, nyilvántartásba veszi;
<i>felfutás-felfuttatás</i>	emelkedés, növekedés, fejlődés, kiemelkedés, ugrás, fokozódás, (meg)erősödés stb.;
<i>felhatalmazást ad</i>	felhatalmaz, meghatalmaz, megbiz, feljogosít, jogosít, rábíz;
<i>felhívást intéz</i>	felhív(ja), felszólítja, hozzáfordul, hogy ..., felkéri v.mire;
<i>fellebbezés alatt áll</i>	fellebbezett az ügyben, megfellebezték az ügyet, fellebbezést nyújtottak be, ellenvélemény van, megtámadták a döntést (határozatot);
<i>felszámol</i>	
Fel kell számolnunk a gazdálkodási hibákat.	Meg kell szüntetnünk a gazdálkodási hibákat.
Az önkormányzat nem tudja felszámolni a lakáshiányt.	Az önkormányzat nem tudja pótolni a lakáshiányt.
Átszervezésekor felszámoltak egy osztályt.	Átszervezésekor megszüntettek egy osztályt. de: A fűszeres felszámolta a készletét (ti. a boltja megszűnése előtt). Ez kereskedelmi szak kifejezés!
<i>felügyeletet gyakorol</i>	
A posta-vezérigazgatóság felügyeletet gyakorol a postaszervek felett.	A posta-vezérigazgatóság felügyi a postaszervek tevékenységét (munkáját).
<i>felvetés</i>	felszólalás, észrevétel, javaslat, hozzászólás, ötlet, bírálat, ellenvélemény stb.; de: kifogástalan a következő formában: Nem időszerű a kérdés felvetése.
<i>felvilágosítással szolgál</i>	felvilágosít, tájékoztat, útbaigazítja, elmagyaráz neki;
<i>fennakadást szenved</i> A postai küldemények továbbítása fennakadást szenvedett az árvíz miatt.	Fennakadás volt a postai küldemények továbbításában az árvíz miatt.
<i>fennforog</i> Több esetben fennforognak az adókedvezmény feltételei. Jogszabály fennforgása esetén betegség fennforgása esetén	Több esetben megvannak az adókedvezmény feltételei. ha van rá jogszabály ...
<i>figyelembe vesz, figyelembevétel</i> (helyesírásunk szempontjából!)	betegség felléptekor;
<i>finanszíroz</i>	1 szó: figyelembevétel, 2 szó: figyelembe vesz; ellátja pénzzel, pénzt ad neki v.re, anyagiilag támogat, fedezi a pénzszükségletét;
<i>foganatosít</i> A főosztályvezető intézkedést foganatosított. A vezérigazgatóság minden évben sok ellenőrzést foganatosít.	A főosztályvezető intézkedett (rendelkezett), elrendelte. A vezérigazgatóság minden évben sokszor ellenőriz.

<i>fogva</i> anyagi körülményeinknél fogva ennélfogva hogy ... minélfogva lemaradtunk a piaci versenyben	anyagi körülményeink miatt ezért azt javaslom, hogy ... mivel lemaradtunk a piaci versenyben, azért maradtunk le a piaci versenyben, mert ...
<i>fogva-kezdve</i> elsejétől fogva dolgozom holnaptól kezdve bezárnak folyamán	elsejétől dolgozom, holnaptól bezárnak; -ban, -ben, -val, -vel, alatt, idején, során, közben; elindít, megindít eljárást, bevételi, hozzáfog;
<i>folyamatba helyez/tesz</i>	adót behajt, tárgyal, az a munkája/foglalkozása ..., perli (perben áll vele) pereskedik vele, vizsgálja (kivizsgálja) megvizsgálja, vizsgálatot végez; fontos,
<i>folytat</i> adóbehajtást folytat tárgyalásokat folytat, tevékenységet folytat pert folytat ellene	A Magyar Posta Vállalat jogosult bélyeget forgalmazni.
vizsgálatot folytat	Joga van arra is, hogy a forgalmon kívül helyezze azt, amit forgalomba hozott.
<i>fontossággal bír forgalmaz</i> A Magyar Posta Vállalat jogosult bélyeget forgalmazni.	Joga van arra is, hogy kivonja a forgalomból azt, amit forgalomba hozott.
<i>fölött</i> ítélkezik fölötte	-on, -en, -ön, -val, -vel, -ről, -ről ítélkezik róla (arról) abban;

Dr. Bencédy József nyelvész, a nyelvtudomány kandidátusa, kis termetű ember, de ha nyelvünk védelmére kell kelni, mászás vérteket is hajlandó magára ölteni. Bár az ő fegyvere inkább a könnyű, villogó penge, s a tankcsatánál jobban kedveli a szellemes, célrátörő párviadalt.

Kérésünkre átböngészte lapunkat az év januárjától mostanáig. A következőkben erről olvashatnak; úgy véljük mindnyájunknak megszívlelendően.

...összeszédott panaszos, hivatalnok-unta mamácska nyelve...

Illyés Gyula Koszorú c. költeményében — mely ódai hevülettel dicséri a magyar nyelv sokféleségét és szépségét — merül föl ez az árnyalat is: a hivatal nyelve, illetve az a lehetőség, hogy a nyelvvel is lehet lecsújtani, megalázni ügyfelünket. Egyetértek tehát *Kalapáthy Karolával*, aki nyelvi egypercesinek indításakor, márciusban szomorú szívvel állapította meg, hogy a postai, hírközlési dolgozók körében nincs kellő becsülete a mondanivaló nyelvi formájának; egyetértek, már-mint a szomorúságában, mert gondolatainkat közölni akarjuk másokkal; azt akarjuk, hogy megértsék őket; hogy a kívánt, az elvárt cselekvést elvégezzék. S ez még inkább áll a hivatali levelekre, utasításokra.

A nyelvművelés lényege egyrészt a mindennapi nyelvhasználat segítése; ahol szükséges, javítása; másrészt a nyelv fejlődésének lehetséges befolyásolása. Ezért öröndetes, hogy a Postai és Hírközlési Dolgozók Lapjának egypercesei a helyi közösségek nyelvi, nyelvhasználati gondjain igyekeznek segíteni, „magyarról magyarra fordítással”, egy-egy általános nyelvhasználati jelenség rövid elméleti megvilágításával. Ezen utóbbi körben hasznos és pontos írást olvashattunk áprilisban a beosztásnevek helyesírásáról, júniusban a -t, -t képzős melléknévi igenevek túlzott vagy helytelen használatáról. Érdemes lesz ezeket a rövid kis fejtegetéseket folytatni, mint pl. helyesírási *babonák*; különírás-egybeírás; köszönés, megköszönés; tegezés, magázás; nyelvi durvaság, trágárság stb. — a helyi gondoknak megfelelően.

A szótárszerű összeállítás a gyakran használt nem megfelelő fordulatokról, szavakról hasznos és — ami nagyon fontos — körültekintően gondos. Két vo-

latat felé.” — Az értelme: Űzemünk folyamatos korongellátása végett sürgősen szét kell válogatni a raktáron lévő 9000 hézagköszörűt, és a hibás darabokat vissza kell küldeni cserére a FERUNION Kűlker. cégen keresztül a cseh KERAMIKA Vállalatnak. — De mi történik, ha a címzettnek nincs megfelelő gyakorlata az effélek helyes megfajtásában? „A selejtes korongok sohase kerülnek vissza a gyártóhoz, s itéletnapig raktáron maradnak” — írja ezen utasítás elemzője az Édes Anya nyelvünk c. nyelvművelő folyóiratban (l. évf. 4. sz. 8. o.).

Miért fontos tehát az üzemi, hivatali iratok érthetősége? Miért nem térhet el a nyelvük, a stílusuk a köznyelvtől? Az érthetőség, a hatás érdekében! Hiszen azért beszélünk, írunk, mert gondolatainkat közölni akarjuk másokkal; azt akarjuk, hogy megértsék őket; hogy a kívánt, az elvárt cselekvést elvégezzék. S ez még inkább áll a hivatali levelekre, utasításokra.

A nyelvművelés lényege egyrészt a mindennapi nyelvhasználat segítése; ahol szükséges, javítása; másrészt a nyelv fejlődésének lehetséges befolyásolása. Ezért öröndetes, hogy a Postai és Hírközlési Dolgozók Lapjának egypercesei a helyi közösségek nyelvi, nyelvhasználati gondjain igyekeznek segíteni, „magyarról magyarra fordítással”, egy-egy általános nyelvhasználati jelenség rövid elméleti megvilágításával. Ezen utóbbi körben hasznos és pontos írást olvashattunk áprilisban a beosztásnevek helyesírásáról, júniusban a -t, -t képzős melléknévi igenevek túlzott vagy helytelen használatáról. Érdemes lesz ezeket a rövid kis fejtegetéseket folytatni, mint pl. helyesírási *babonák*; különírás-egybeírás; köszönés, megköszönés; tegezés, magázás; nyelvi durvaság, trágárság stb. — a helyi gondoknak megfelelően.

A szótárszerű összeállítás a gyakran használt nem megfelelő fordulatokról, szavakról hasznos és — ami nagyon fontos — körültekintően gondos. Két vo-

<i>függően</i>	Az ügyfélforgalomtól függően nyitnak ki még egy ablakot.
	*
Kedves Olvasóim!	zióban, hogy valaha is felszámolhatók a felfutás, a felvetés, a finanszíroz és hasonszörű társaik.
Illik némi magyarázattal szolgálnom azoknak, akik első ízben futják át az „1 perces”-t. Mivel éppen az „f” betűs szótarfejezetbe csöppentek, stílszerű és egy kicsit játékos lesz: főként az itt emlegetett szavakat hívom segítségül a helyes értelmükben, formájukban.	Új olvasóim kedvéért ismétlem el, hogy a jobb oldali hasábban lévő szavakat attól függően, helyesebben aszerint kell vagy lehet figyelembe venni, hogy helyettesíteni kívánunk egy helytelen szót, vagy szökincsünket akarjuk bővíteni rokonértelmű szóval, vagy a szerényebb, esetleg a hagyományos szót találjuk rokonszenvesebbnak.
Anyanyelvünk ápolása nemcsak feladat. Megéri a fáradtságot. Általa csökkenthetjük a hivataloskodás, a szerénykedés és a terjengősség okozta többletfáradtságot, amit magunk okoznánk önmagunknak. E havonkénti rövid írásokat mintegy felszólalásnak szánom. Idők folytán átlagon felüli mértéket öltött szöszaporítási hajlamunk. Feltétlenül fordítsunk több gondot beszéd- és íráskultúránkra, a kiejtett vagy leírt szavak féleségére. Egyáltalán nem ringatom magam abban az illú-	Felhívok mindenkit, hogy környezetében folytasson hasonló politikát a fentiek figyelembevételével. Most leteszem a tollat, azzal, hogy mátol kezdve vagy holnaptól fogva nálam is helye van akár javaslatnak, akár felszólalásnak közös ügyünkben.

dr. Kalapáthy Karola

natkozásban lehetne még jobba tenni: példák kellenének olyan nyelvhasználati jelenségek mellett is (mert sok helyütt vannak), mint *alapvető, alatt, -andó, -endő*, hogy világossá váljon, nem ezekkel a nyelvi eszközökkel van baj, hanem *agyonhasználásukkal*. Hiszen pl. az *alapvető kutatás, az épület alatt, a tanácskozás alatt, a feladat sürgősen elvégzendő* indokolt és helyes formák. Ezzel már el is mondtam mindkét tanácsomat: minél több jó példát, illetve szétválasztani a *helytelen* megoldásokat (mint pl. *befejezést nyer*) a stílárís ügytelenségektől.

Erdekes és izgalmas kérdés: e nagyszerű és hasznos kezdeményezés mellett milyen a Postai és Hírközlési Dolgozók Lapjának a nyelvhasználatára? — Jobb, mint a hasonló újságok átlagáé, de azért ... Szóval van mit javítani benne! Két jelenséget érdemes kiemelni: a hivatali, bürokratikus nyelvhasználatot, illetve bizonyos stílusbeli jelenségeket.

Idézek egy bekezdést a márciusi számból:

„— Igen, a mi szervezeteink *egyenrangú* tagjai a szövetségnek. A szövetségi tanácsban valamennyi szervezetünk szavazati joggal rendelkezik, tagszámától függetlenül. Aközött azonban már vannak különbségek, hogy ki mennyire tud élni a rendelkezésére álló lehetőségekkel. A szövetségi tanács ülésein egyébként többségi szavazattal és/vagy konszenzussal döntünk aszerint, hogy milyen nagyságrendű témakörörről van szó. A költségvetésről például konszenzussal.” — Van ebben a rövid bekezdésben agyonhasznált, jelentésében kitágított szó: *joggal rendelkezik* (ehelyett: joga van), *rendelkezésre álló lehetőségek* (egyszerűen: adottságok), *nagyságrendű* (nagy); idegen szó: *konszenzus* (egyetértés) — de hát a szavazás eredménye is egyetértés!); hibás kapcsolat: *aközött* azonban már vannak különbségek (ehelyett: *abban* vannak különbségek). Ebben a részben is megfigyelhető, hogy a gondosabb, pontosabb fogalmazás pontosabban fejezi ki az író, a beszélő gondolatát.

Vannak a lapban, sajnos olyan mondatok is, amelyeknek úgy kell kitalálni az értelmét; s ez már igen nagy baj: — A Magyar Posta sem nélkülözheti azokat a nyugat-európai tapasztalatokat, amelyek az európai postához közelebb állnak.” (A márciusi számban. A nyugat-európai tapasztalatok

szerint, mérten, képest, illően, megfelelően, arányában, viszonyítva; Az ügyfélforgalomhoz igazodóan nyitnak ki még egy ablakot.

zióban, hogy valaha is felszámolhatók a felfutás, a felvetés, a finanszíroz és hasonszörű társaik.

Új olvasóim kedvéért ismétlem el, hogy a jobb oldali hasábban lévő szavakat attól függően, helyesebben aszerint kell vagy lehet figyelembe venni, hogy helyettesíteni kívánunk egy helytelen szót, vagy szökincsünket akarjuk bővíteni rokonértelmű szóval, vagy a szerényebb, esetleg a hagyományos szót találjuk rokonszenvesebbnak.

Felhívok mindenkit, hogy környezetében folytasson hasonló politikát a fentiek figyelembevételével. Most leteszem a tollat, azzal, hogy mátol kezdve vagy holnaptól fogva nálam is helye van akár javaslatnak, akár felszólalásnak közös ügyünkben.

dr. Kalapáthy Karola

európai tapasztalatok! — Vagy mégse?)

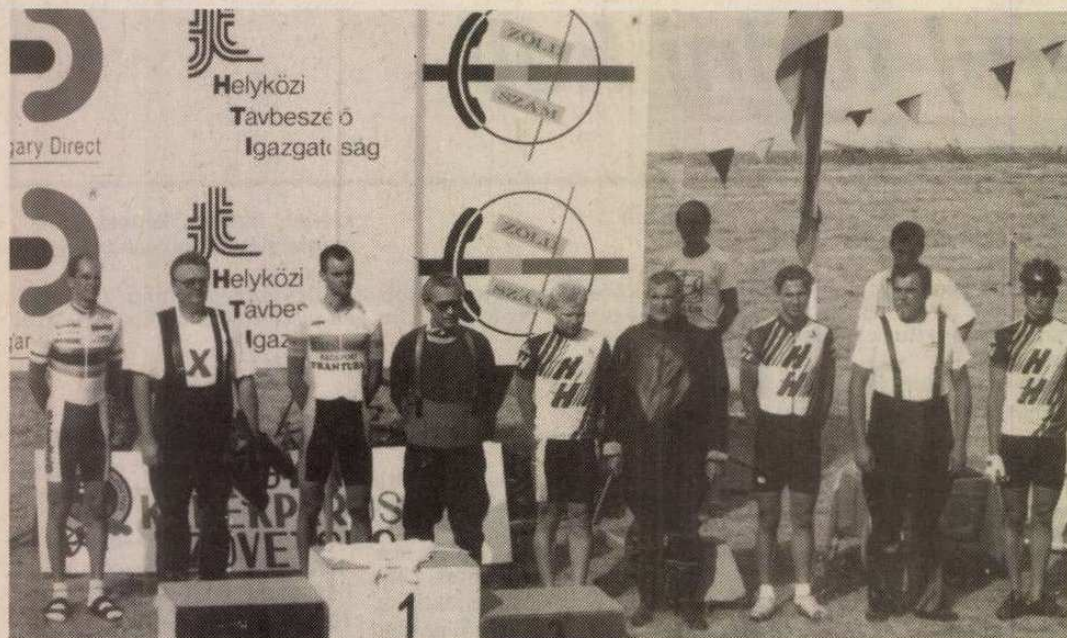
Engem még a társalgás nyelvén is bosszantanak az olyan elkopotott, kiüresedett kifejezések, mint: *ez van; nem ragozom tovább; meg minden, meg az anyám tyúkja*: újságban pedig végképp nem szeretem ezeket: *így igaz; gond egy darabka sem; nagy kihívás előtt áll; és még folytathatnám; ne kem legyen mondva; szerény véleményem szerint*. Sajnos, a sor folytatódik, sőt felfelé ível, a durva szavak tartományába: a sokak által *kiröhögött* tévériporter; ajánlatos a *poánkat* befogni; *mi a bús nyavalya*; kétszer is: a *küszöb*höz vertem a *fenekemet*.

Hogyan ítéljük meg e jelenségeket? — Hogy nem tetszenek, azzal csak egyéni ízlésünket fejezzük ki. — Mit mondhatunk valami általánosabban elfogadhatót? Egy hasonlattal kezdem. A farmernadrág, -dzseki hasznos (és olcsó) ruhadarab; jól megfelel kirándulásra, iskolába, munkahelyre, de aligha vesszük föl pl. hangversenyre, Operába, aligha jelennének meg benne a képviselők a Parlamentben. Így vagyunk ezekkel a kifogásolt kifejezésekkel, szavakkal. Csúnyák volnának? — Megítélés dolga! — Hogy csak meghatározott helyzetben van jogosultságuk? — Ezt már mondhatjuk általánosabb érvénnyel. Pl. a *röhög, a pofa, a földhöz verem a fenekemet* szót, kifejezést nagyon-nagyon aló szintre tenném (a piacra, futballpályára); és akkor is így gondolom, gondoljuk sokan, ha manapság ezek a nyelvi eszközök — sok társukkal egyetemben — szétáradnak a társalgás nyelvében, sőt betolakszanak a sajtóba is.

Korábban, néhány évvel ezelőtt a durvaság, a trágárság nyelvi eszközeinek alkalmazását a realizmus (a valós élet) nevében és jegyében védtek írók, színházi és filmrendezők. Ma a sajtó úgy gondolja, hogy a demokrácia terjedésével, az érintkezés feszes formáinak oldódásával az efféle szavaknak, kifejezéseknek is menlevelet kell adni? Aligha van így, aligha igazolható ez az érv vagy vélekedés. Mert a nyelv nemcsak a gondolkodásnak tükré, hanem a magartatásé is!

Manapság sokat emlegetik, hogy megyünk Európába. Sokkal kevesebbszer kellene mondanunk, és sokkal jobban kellene ügyelni rá, hogy magatartásunk, viselkedésünk — nyelvben is — közeledjen a múlt, a másik embert és önmagát becsülő ember mértékéhez.

Dr. Bencédy József

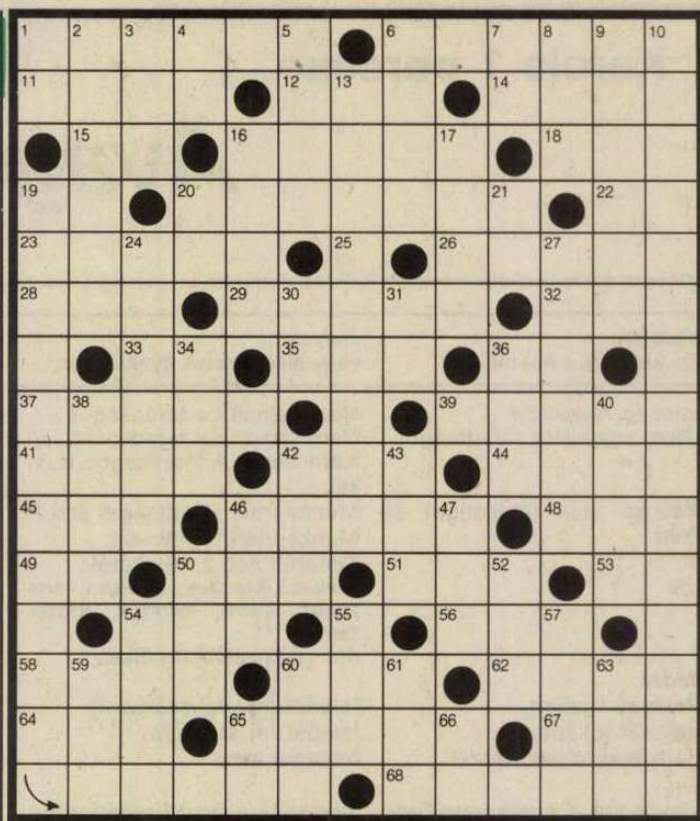

Motorvezetési viadal

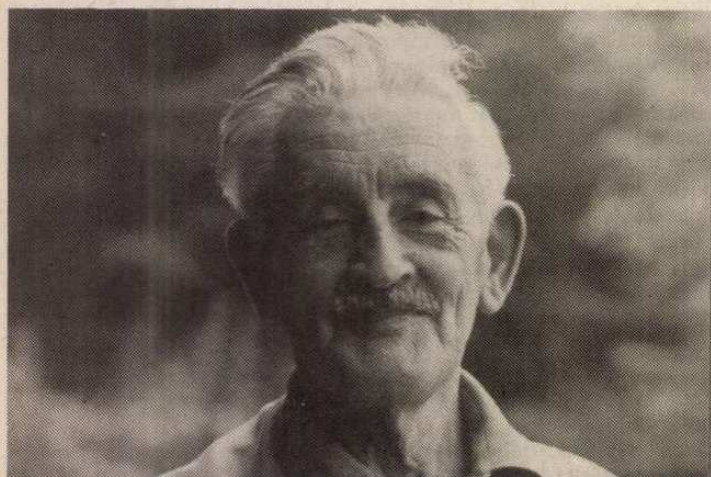
Magyar-osztrák motorvezetési viadalt rendeztek a Millenárison, melyen *Filutás Árpád* — vezetője *Dömötör Sándor* — a Postás SE versenyzője harmadik helyezést ért el, az osztrákok világbajnoka, *Roland Königshofer*, illetve világbajnoki helyezette mögött.

A verseny keretein belül két mozgássérült fiatalember — tolókosziban ülve — üldözőse versenyére is sor került, bizonyítva a mozgássérültek szinte hihetelen akaraterejét, és a sportoláshoz való jogát.

— V. —

Természetbarát-köszöntő

Június közepén rendezték meg Nagykanizsán a XXX. Országos Postás, Távközlési Természetbarát találkót, melyről előző számunkban már beszámoltunk.

A tudósításból kimaradt a túraverseny megnyitóján elmondott üdvözlőbeszéd, melyet *Lehoczky Antal* nyugdíjas helybéli postás tartott a résztvevők zajos tetszésnyilvánításától kísérve. Ízes nyelvezetű beszédét közöljük, bízva abban, hogy Önök is oly szívesen olvassák, mint ahogyan azt a jelenlévők hallgatták.

Szüvem teljes melegeve üdvözlöm az összegyűtteket.

Bejelentem, hogy röviden, Sás-kanyevon mondom a Kanizsa történetét.

1600-ban a törökök elfoglalták a várat, a várost mög a környékét. Jó érezték magukat, hát itt maradtak 90 esztendőig. Mire eműt a 90 éve, addigra kiirtották a város magyar lakóit. 1690-ben csak 15 magyar család került elő a hegyekből. Osztan itt maradt 200 török, na mög gyűttek ide (rácok) azaz szerbök, horvátok, szlovének, szlaványok, az osztrák sörögök minden tartományába, mög sokan németök. Gyűttek még Nógrád és Heves megyéből is. Hát itten osztán lőtt egy bábeli nyelvzavar. Mindönki más nyeven beszélt. De megódódott mindön, azér van a szerelöm. Ezek itt ösz-szi-vissza házasottak.

Node eműt 300 esztendő, a löszármazottok ottan magyarok löttek, ho talán két embör sincsen, aki ősei nyévit beszéné.

De azér különbség van a város lakóinak beszédibe.

A város nyugati részin laknak, az igön szorgalmas, hajnalbú késő estig dolgozó kiskanizsaiak — azaz a sáskák. Ők kialakítottak egy nyévet, amellet az öregök máig is beszének. Ők termelik a piacunkra a sok szép ódséget, amit mi városiak — azaz a hernyök — mind épusztítjuk.

Egy tévedésrű akarok beszényi. A térkép azt írja, hogy mink a Zalai dombságon lakunk. Hát ez té-

vedés! Nálunk dombok nincsenek, csak högyek. Igaz, nem akkorák mint a Táttra, de högyek. Nálunk má egy pucokturásnyi eméködés högy. De ne mosolgyanak mög bennünket, mer ha 4-5 högyön átmönnek, hát masszírozhatták lábaikat. Egy-gyik-másüg högyrű a Balatont is löhet látni, vagy a horvátokná főmagasló Ivancsicsát.

A högyek egyrészi erdővő van borítva, sok szép ivszázados fáv. A másik felin szölő virít. Itt teröm a mos má nem sok, hétszillagos „Nahabor”, amel gyógybör. Már ha valaki a megfelelő lört bevöszí — ha nem is végleg —, de őfeledi búját-baját. Legföllebb, otthun próbállak a lölki ögyensülát prédikációval ögyenesbe állítany.

Magik azér gyűttek ide, hoty sétállanak.

Ehö kívánok, eröt, egésséget, jókedvet.

Kivánom, hogy az üdö nő lögyön nagyon meleg, nő lögyön hideg, nő lögyön esős vagy ködös, mer akkö prányásak (vize-sek) lösznek, de nő lögyön az üdö tippányos se, mer akkor nehezen vöszik a levegöt.

Hát ottan üdö lögyön, amilet magik kívánnak.

Gyűjtsenek sok szép emlékö, hoty szívük visszahozza hozzánk magikat.

A mast öszsigyűtteket pedég, kössü öszsü a szeretet aran lán-cé.

Lehoczky Antal

A posta tízparancsolata

A posta és a közönség kapcsolata a századfordulón sem volt teljesen felhőtlen. Erre engednek következtetni a naptárakban, postakönyvekben megjelenő tanácsok, postai kis kátek. Ezekből ollóztam össze egy csokorra valót, és önhatalmúan elneveztem a posta tízparancsolatának. Annak a tízparancsolatnak, melynek betartását szívesen elvárnák a salter túldalán állóktól a felvevő térben dolgozók. Amely tízparancsolatot, ha a közönség betartaná, talán egy kicsit könnyebb lenne a ma postásának is a munkája. Ezek a ma is megszívlelendő hajdani tanácsok a következők:

I. Soha se gondold azt: én megtanultam írni, tanuljon meg más olvasni. Tehát postaküldeményeidet, távirataidat úgy címezd, hogy írásod ne legyen feladott rébusz, amelyet a postán kell megfejteni, mert a megfejtés lehet jó, de lehet rossz is.

II. Vedd tudomásul, hogy Szent Miklós, Keresztúr stb. van vagy ötven. Kaposvár van Amerikában is; Charlottenburg-ot pedig nemcsak Poroszországban, de Magyarországon is találhatsz. Ne sajnáld tehát a rendeltetési hely nevét teljesen kiírni, a megyét is megjelölni. A rendeltetési helyet azonban ne ragozd, mert van pl. egy „Baja” és van egy „Baján”; van egy „Bágy” és van egy „Bágyon”.

III. Ha azt akarod, hogy a címzett küldeményedet biztosan és idejében megkapja, írd arra teljes címet és foglalkozást, mert sok Kiss János és Szabó György van, mert nem egy tarka kutya van a világon, és nem egy Kiss János, sokszor ugyanabban az utcában, sőt házban.

IV. Ne szidd a postát, hogy az nem kézbesítette leveledet, mert küldeményedet a címzett

nem kapta meg: nézd meg a kabátod zsebeit, az íróasztalodat stb. Hátha fel sem adtad.

V. Sok kellemetlenségtől menekülsz, ha minden leveledre, táviratra ráírod a saját pontos címedet is. Így biztos lehetsz, ha küldeményedet a címzett nem kapja meg, legalább te viszont fogod látni.

VI. Ne hidd, hogy a címrát, ha azt csak a négy sarkán pecsételed oda, most már hűségesen ragaszkodni fog a csomaghoz az ország egyik végétől a másikig. Nem. A címrát minden valószínűség szerint meg fog szökni a csomagtól a legközelebbi vasúti átrakodásnál. Legjobb, ha a címrát másolatát a csomag belsejében is elhelyezed. Ajánlatos továbbá mindig magára a csomag burkolatára írni, akkor legalább megvan az a vigasztalásod, hogy a csomag a címmel együtt vész el.

VII. A csomag burkolatának megválasztásánál légy óvatos és elővigyázatos, mert a papíros sok mindent elbir ugyan, de a kezelésnek néha mégsem tud ellentánni.

VIII. Légy takarékos, de ne sajnáld a pénzt utalványon feladni. Megtörténhet ugyanis, hogy ha levélbe vagy csomagba teszed a pénzt — a postakincstárt ugyan becsapod — könnyen megeshetik, hogy pénzad a csomaggal vagy levéllel együtt elvész. Az üzletre tehát nagyon ráfizetsz.

IX. Ne hagyd küldeményed földadását az utolsó pillanatra, mert csodálatos, hogy az emberek mindenütt elsőskarnak lenni, csak a saját temetésükön és a postán — utolsók.

X. Ha valami bajod akad a M. Kir. Postával, ne emlegedj mindjárt Ázsiára, mert gondold meg, hogy mindnyájan onnan jöttünk, ezelőtt több mint 1100 évvel — lovon!

Rákóczi Margit

**Keressen fel minket!
Állunk rendelkezésére!**

**Ottó-rendszerű 2 és 4 ütemű motorok
és Diesel-rendszerű 4 ütemű motorok**

KÖRNYEZETVÉDELMI FELÜLVIZSGÁLATÁ-val is.

(zöldkártya-kiváltás, -érvényesítés)

**Címünk: Posta Járműtelep
Bp. XIV., Egressy út 35–51.
Telefon: 252-6222.**

Egy manapság különösen időszerű, figyelmeztető közmondást idéznék a függőleges 10. és 19. alatt.

VÍZSZINTES:

1. Ötven esztendeje elhunyt magyar író, 6. Előmozdít valamit, 11. Elektród, 12. Előtagként fül, 14. Hagymafajta, 15. Háziallat, 16. Már előre, 18. Hajtás a szoknyán, 19. Ajándékoz, 20. Művész, 22. Kötőszó, 23. Görög varázsló istennő, 26. ... Hikmet (ford.), 28. ... szakadtáig, 29. Lusta-e? 32. Mint az Alföld, 33. Lyukas bot! 35. Szőösszetételben hasonlóságot jelöl, 36. Szólit, 37. Egy amerikai egyetemről jött, 39. Légiforgalmi vállalat, 41. Vízvezető, 42. Község Baranyában, 44. A virág része, 45. Tesz, 46. Gyümölcs, 48. Így kezdődik a pestis! 49. Folyó Szibériában, 50. Sárköz északi részén ömlik a Dunába, 51. Idegen három, 53. Rénium, 54. Mulató, 56. Tejtermék, 58. ... Baker, Nobel-díjas angol politikus, 60. Község Nyírségben, 62. Héber A-betű, 64. Engedély röviden, 65. Ázsiai ország, 67. Friss (ford.), 68. Víz ölegeti.

FÜGGŐLEGES:

1. Huszonnégy órát tart, 2. Tévéfilmsalád volt, 3. ... Roy (Scott), 4. Korrovidítés, 5. Be-

cézett férfinév, 6. Pénz cigányul, 7. Népi egynemű, 8. Pinceszag, 9. Ilyen munkahely is van, 10. Az idézet második része, 13. Labdasport eszköze, 16. Tőszámnév, 17. Nőstény állat (ford.), 19. Az idézet első része, 20. Sajátkezűleg, 21. Duplázva cukorka, 24. Bűnözők, 27. Vízszabályozó-berendezés, 30. Német tojás, 31. Nagy víz, 34. Elavult címzés (röv.), 36. Tajték, 38. Iráni, 40. Erősen figyel, 42. Esőben járó, 43. Énekhang, 46. Láthatóan bánatos, 47. ... szentpéter, 50. A téli öltözék tartozéka, 52. Ír hadsereg, 54. Madárgyomor, 55. Hálával emleget, 57. Kosevoj is ez volt, 59. Kongó közepel, 60. Jelez, 61. Előtagként aprót jelent, 63. Férfi-név, 65. Sporteszköz, 66. Névelő.

— Bánhidí —
*

Beküldendő: a függ. 19. és 10. alatti.

Beküldési határidő: szeptember 10.

Előző rejtvényünk helyes megfejtése: ... eszükre fognak hallgatni, ha már minden egyebet kipróbáltak.

Könyvtalányt nyertek: *Farkas Józsefné* (Szarvas), *Koós Imre* (Balatonboglár), *Sebők Judit* (Nagyszakócsi), *Varga Imréné* (Budapest).

Pályázati felhívás az 1992. évi Futics-díjra

A Futics Lajos nyugalmazott postaigazgató alapítványából létesített díjra ötödik alkalommal írunk ki pályázatot. Ebben az évben múzeumaink fénykép-, dia-, keskeny-, videofilm-gyűjteményeinek gyarapítására, valamint kép- és ábrázolásgyűjteményünk ismeretlen tárgyú felvételeinek azonosítására szeretnénk felkérni pályázóinkat, akik a kép pályázati forma, a gyűjteménygyarapítás, vagy -kutatás között választhatnak az alábbiak szerint:

Szakmatörténet a családi fotóalbumokban

A pályázók 25 darab fekete-fehér vagy színes fényképet, diát küldhetnek be a múzeum gyűjteményébe, amelyek munkahelyi, szakmatörténeti (beleértve a jóléti, kulturális, sport stb. témákat is) eseményeket örökítenek meg. Melléjük csatolni kell a múzeumi leírókártonokat, amelyek a felvételek idejét, helyét, tárgyát, a rajtuk lévő személyeket azonosítják.

Ide tartoznak a hasonló tárgyú keskeny- és videofilmek, amelyekből egy darab beküldésével is részt lehet venni a pályázaton. A leírókártonokat megfelelő darabszámban a Postamúzeum elküldi a pályázókhoz.

Rejtélyes fényképek megfejtése

A Postamúzeumban szeptember 7. és november 16. között minden hétfőn 10 és 15 óra között kiállítjuk az azonosítatlan fényképeink gyűjteményét. Ezek közül legalább 10 fénykép megfejtésével nevezhetnek be pályázatunkra.

A pályázatokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást a Postamúzeum fényképésze, *Koppándi Ágnes* nyújt a 142-7937-es telefonszámon.

A pályázatok értékelésére a Postai és Távközlési Múzeumi Alapítvány decemberi kuratóriumi ülésén kerül sor, a pályázók meghívásával.

A pályázatok benyújtási határideje: 1992. november 20.

A díjak mindkét pályázathoz azonosak:

- I. díj: 3500—3500 Ft,
- II. díj: 2000—2000 Ft,
- III. díj: 1000—1000 Ft.

A Postai és Távközlési Múzeumi Alapítvány Kuratóriuma

POSTAI ÉS HÍRKÖZLÉSI DOLGOZÓK LAPJA

A Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének lapja

Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146

Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406

MNB 218-98330-4116

Felolós szerkesztő: VEÉGH ADÁM

Tervező szerkesztő: MEZŐFI LÁSZLÓ

Telefon: 142-8777

Kiadja a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége

Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146

Levélcím: Budapest, Postafiók 14. 1406

Felolós kiadó: LÁZÁR ANDRÁS mb. elnök

Előfizetési díj egy évre: 36 Ft

92—0714. Szikra Lapnyomda, Budapest

Felolós vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató

ISSN 0866—1766

1 2 4 8 16 * * *